

An aerial photograph of several children scattered across a grey asphalt surface. The children are dressed in various colorful clothing, including jackets, pants, and hats. Some are standing, some are crouching, and some are holding hands. The overall scene is a top-down view of a group of children in an open, paved area.

Barnevern

Forvaltningsrevisjonsrapport
Haugesund kommune

Február 2021

www.kpmg.no

Forord

Etter vedtak i kontrollutvalget i Haugesund kommune 09.06.2020 sak 13/20 har KPMG gjennomført en forvaltningsrevisjon rettet mot kommunens Barnevern. Denne rapporten er svar på kontrollutvalgets bestilling.

Oppbygging av rapporten

Våre konklusjoner og anbefalinger går frem av sammendraget i rapporten. I kapittel 1 legges formål, problemstillinger, revisjonskriterier og metode frem. Kapittel 2 gjennomgår organiseringen av barneverntjenesten i Haugesund kommune. I kapittel 3 vurderer vi barnevernets etterlevelse av lovkrav etter barnevernloven og forvaltningsloven på utvalgte områder, mens vi i kapittel 4 vurderer barnevernets oppfølging av barn i fosterhjem. Kapittel 5 vurderer samarbeidet med andre tjenester som skolen, barnehagen, helsetjenesten og politiet. Kapittel 6 vurderer om barnevernet har tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å utføre pålagte oppgaver på en god måte. I kapittel 7 presenterer vi våre anbefalinger. Etter dette legger vi ved kommunedirektørens uttalelse til rapporten.

Vi vil takke kommunen for god hjelp i arbeidet vårt med forvaltningsrevisjonen.

Sammendrag

Formålet med forvaltningsrevisjonen er å se i hvilken grad Haugesund kommune ivaretar sitt ansvar for å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid.

Revisjonens overordnede vurdering er at barneverntjenesten i Haugesund kommune jobber systematisk og godt med å etterleve kravene i lovene og med å avdekke og følge opp avvik. Vi finner imidlertid forbedringspotensial knyttet til noen områder.

Revisjonen merker seg at barneverntjenesten retter bevisst oppmerksomhet mot områder i tjenesten som kan forbedres. Vi håper derfor at revisjonens anbefalinger er nyttige for barneverntjenesten i det videre arbeidet.

Her er våre overordnede vurderinger og anbefalinger:

Planer, krav og etterlevelse

Revisjonens samlede vurdering når det gjelder *etterlevelse av lovpålagte frister*, er at det er en høy grad av etterlevelse i barneverntjenesten i Haugesund – både når det gjelder vurdering av meldinger innen én uke, tilbakemelding til melder innen tre uker og gjennomføring av undersøkelse innen tre måneder. Det samlede databildet – foreliggende rapporteringer, risikovurderinger og vår egen stikkprøvekontroll – peker mot at dette er et område barnevernet har forholdsvis god kontroll på.

Det er noen flere avvik knyttet til *utarbeidelse av lovpålagte planer og evaluering av tiltaksplaner*. Stikkprøvekontrollen har fanget opp mindre avvik og dette fremkommer også av barnevernets egne kvartalsvise kontroller. I intervjuer med lederne i barneverntjenesten nevnes det at evaluering av tiltaksplaner er en erkjent utfordring, noe som også fremkommer av risikovurderingene.

Det er videre vår vurdering at det må jobbes mer med å *øke omfanget av og kvaliteten på «barnets beste»-vurderinger* i sakene, og at vurderingene bør gjøres eksplisitte. Saker vi har undersøkt viser at noen saker mangler konkrete vurderinger av barnets beste. Revisor er kjent med at vurderinger av barnets beste er komplisert et komplisert emne som innebærer avveining av mange (til dels motstridende) momenter, men vi vurderer likevel at det er et stort forbedringspotensial hvis det jobbes systematisk med temaet over tid.

Avviksarbeidet i barneverntjenesten foregår blant annet ved at det gjøres jevnlig risikovurderinger og mappekontroller. Etter vår vurdering jobbes det systematisk med å avdekke mangler og forbedre tjenesten. Det virker som det er visse variasjoner mellom avdelingene knyttet til hvordan det jobbes med avvik, men at det overordnede internkontrollsystemet er relativt strømlinjeformet, omfattende og hensiktsmessig.

I *forbedringsarbeidet* jobbes det i avdelingene ut fra det samme «overordnede» målbildet, men med tilpassede tiltak til den enkelte avdelingen. Det er positivt at det finnes strategiplaner og et gjennomgående utfordringsbilde i barneverntjenesten på tvers av avdelinger. Samtidig vurderer vi at det kan arbeides mer med å lage tydeligere (SMARTE) mål som vil gjøre det enklere å vurdere måloppnåelsen på angitte vurderingstidspunkter.

Det kommer frem i analysen at det er *utfordringer knyttet til de sentrale systemene for å registrere avvik i rutinene* (Familia og Risk Manager), og at de for flere fremstår som lite brukervennlige. Utfordringene i systemene fører også til risiko for at det totale avviksbildet ikke blir fanget opp. At avvik registreres i ulike systemer nevnes også i intervju som en utfordring for å holde oversikten. Barnevernet bør jobbe med å samle informasjonen om avvik slik at den er oversiktlig, tilgjengelig og anvendbar i det praktiske arbeidet.

Det er mange lovkrav til barnevernet og i barneverntjenesten i Haugesund er det mange rutiner å forholde seg til. Det kommer frem i intervjuer at dette systemet kan bli uoversiktlig og at ikke alle ansatte har rutinene «under huden» i en travel hverdag. I forbindelse med denne revisjonen fikk vi oversendt ca. 40 rutiner knyttet til lovkrav, oppfølging av barn i fosterhjem, samarbeid med andre tjenester m.m. Nå er sikkert ikke alle rutiner like relevante for alle ansatte – men vi vurderer at det her er *behov for en forenkling og bedre fremstilling av rutinene*. Det øker sjansen for at de blir implementert i barnevernets praksis.

Oppfølging av barn i fosterhjem og barns medvirkning

Et område hvor det er avdekket forbedringspotensial er hvordan kommunen veileder fosterforeldre. Revisjonen kjenner ikke sakene til fosterforeldrene vi har snakket med i detalj, men konstaterer at familiene er misfornøyd med deler av veiledningen de har fått. Det gjelder spesielt veiledning like etter at de har blitt fosterforeldre, bl.a. knyttet til den «emosjonelle» biten av hvordan det er å være fosterforeldre. Det etterspørres også veiledning om hvilke aktuelle tjenester og tilbud som finnes. Her bør barneverntjenesten gjøre en vurdering av i hvilken grad informasjonen til fosterforeldre er god nok.

Spørsmålet om hvordan kommunen har rigget seg for å møte det økte ansvaret for oppfølgingen av fosterhjem i ny barnevernlov er krevende å vurdere fordi det er uklart hvordan den nye loven blir. Det er knyttet usikkerhet både til endret utgifts- og inntektsnivå. Revisjonens overordnede vurdering er at kommunen gjør gode forberedelser og at det er tenkt helhetlig rundt prosess. Blant annet er det et utstrakt samarbeid med Bufdir, Bufetat, Fylkesmannen, KS o.a. for å samle informasjon og gjøre konkrete vurderinger.

Når det gjelder spørsmålet om hvordan kommunen sikrer barns medvirkning, så jobber kommunen systematisk med kompetansebygging innenfor barnesamtaler gjennom opplæring, fagdager m.m. Kommunen har også bidratt til å utvikle nye programmer for samtaler med barn. Dette inntrykket forsterkes av tilbakemeldinger fra fosterfamiliene vi har intervjuet. Tilbakemeldingene er at det gjennomføres jevnlig samtaler med barnet. I revisjonens egen stikkprøvekontroll er samtaler med barn dokumentert i alle saker. I kommunens egne mappegjennomganger som vi har fått oversendt fra 2019 er det heller ingen avvik knyttet til samtaler med barn. Kommunens egen vurdering i mappekontrollen er at det må jobbes kontinuerlig med samtaler med barn og at dette er noe man ikke er gode nok på. Revisjonen er, til tross for dette, av den vurdering at dette er et område det jobbes systematisk og godt med i kommunen.

Samarbeid

Revisjonens generelle vurdering er at det er mye godt samarbeid i kommunen. Samarbeidsrutinene, planene og avtalene fremstår stort sett som hensiktsmessige hver for seg, men vi oppfatter at det også her kan være noe krevende å se hvilke rutiner som skal benyttes i hvilke sammenhenger. Det bør her ryddes både i samarbeidsrutiner og forholdet mellom de ulike samarbeidsmodellene og -verktøyene, som det er mange av.

Inntrykket av barneverntjenesten i andre tjenester er at den fremstår som profesjonell og samarbeider godt med andre tjenester. Samtidig er det avdekket mulige forbedringspunkter i forbindelse med noen samarbeidsflater.

Vi viser til at Stafettloggen trekkes frem som et svært sentralt verktøy mellom barnevernet og andre tjenester, selv om ikke ansvaret for loggen er forankret i barneverntjenesten. Blant dem vi har snakket med er det ganske forskjellige meninger om hvordan Stafettloggen fungerer i praksis – alt fra at den er «genial» til at den er «helt uegnet». Vi oppfatter likevel at de fleste er positive til loggen selv om det er en vei å gå før den brukes jevnt av alle tjenester som skal bruke den.

Til tross for at det finnes en sentral pådrivergruppe, jobbes det etter vår oppfatning ikke systematisk nok med å utnytte datatilfanget kommunen har om stafettloggen til å kartlegge *hvor* den fungerer godt og innenfor hvilke tjenesteområder eller konkrete skoler og barnehager man må jobbe med å øke bruken (gjennom veiledning eller på andre måter).

Etter revisjonens vurdering er det enda viktigere å løfte den samme typen problemstillinger når det gjelder *psykososiale team*. Hvilken rolle skal psykososiale team spille fremover etter Stafettloggens

inntreden? Disse teamene virker de fleste å være fornøyd med når de faktisk benyttes og det nevnes som et viktig supplement til stafettloggen fordi man møtes og kan diskutere sakene. Men her er det ingen pådrivergruppe eller en bestemt tjeneste som har ansvar for eller et «eierskap» til teamene. Etter vår vurdering bør psykososiale team brukes mer strategisk og det bør ligge en helhetlig plan til grunn. Siden det eksisterer psykososiale team på alle skoler, bør kommunen sørge for at teamene blir brukt.

Andre rutiner bør også etter vår vurdering gjennomgås, f.eks. samarbeidsrutinen for vold og seksuelle overgrep bør vurderes, og etter vår mening sammen med politiet, da denne ikke alltid benyttes fra politiets side.

Vår vurdering er at samarbeidet mellom barnevernet og barnehagene kan bli mer systematisk, spesielt i lys av uttalelser om at barnehager melder (for) sjelden. Ett ledd i dette vil være å prioritere deltagelse i sonemøter. En annen mulig strategi er å jobbe utadrettet mot barnehagene for å gi informasjon om barnevernets arbeid, opplysningsplikten, m.m.

Revisjonen viser til at det ikke finnes samarbeidsrutiner som gjelder barnevernet og frivilligheten, og så vidt vi forstår heller ikke noe systematisk samarbeid mellom barneverntjenesten og frivillige organisasjoner. Barnevernet bør vurdere et tettere samarbeid med frivillige organisasjoner, da barnevernet ifølge barnevernloven bør samarbeide med frivillige organisasjoner.

Kompetanse og kapasitet

Revisors samlede vurdering basert på oversikten over de ansattes kompetanse, samt barnevernets egne og samarbeidspartneres vurderinger, er at kompetansen fremstår som tilstrekkelig til å løse de fleste av problemstillingene barnevernet møter. Det er positivt at barnevernet er fremoverlent og arbeider aktivt med videreutdanning av ansatte der det er identifisert forbedringspotensial, og at barnevernet prioriterer deltagelse i læringsnettverk og utvikling av nye faglige modeller.

Den formelle kompetansen er vanskelig å vurdere konkret mot revisjonskriterier, utover at det er mye sammensatt kompetanse som virker relevant for å fatte beslutninger ut fra barnets beste og hjelpe familier. Flere av oppfølgingskursene ansatte deltar på, virker å være i tråd med nasjonale signaler om kompetanse som bør styrkes, f.eks. samtaler med barn og interkulturell kompetanse.

Barnevernet bør etter vår vurdering få på plass et system for mer jevnlige brukerundersøkelser eller møter med brukerne, da dette gir verdifull informasjon om hvilken kompetanseutvikling barnevernet har behov for.

Ut fra tilbakemeldinger fra barneverntjenesten selv og fra samarbeidspartnere, har vi inntrykk av at barnevernet ikke alltid har tilstrekkelig kapasitet til å løse enkelte oppgaver. F.eks. blir deltagelse i samarbeidsforum med andre tjenester noen ganger nedprioritert. KOSTRA-tall viser at barneverntjenesten i Haugesund, relativt sett, har mange saker per årsverk.

Å redusere det høye sykefraværet bør være en av de fremste prioriteringene for barnevernet i Haugesund fremover. Høyt sykefravær fører til et kapasitets- og effektivitetstap og kan øke risikoen for at viktige oppgaver ikke blir utført. Sykefraværet kan være medvirkende til den generelle oppfatningen om at «vi har for mye å gjøre». Det er en kjent sak at barnevernets arbeid også kan være belastende sammenlignet med endel andre yrker. Uansett bør det gjøres tydeligere grep for å kartlegge årsaker til høyt sykefravær – og på bakgrunn av kartleggingen legge en strategi for hvordan sykefraværet kan følges opp og reduseres.

Anbefalinger

Vi anbefaler barnevernet å:

- Øke antall tiltaksplaner som blir evaluert på en god måte.
- Øke omfanget av og kvaliteten på «barnets beste»-vurderinger i sakene, og gjøre vurderingene mer eksplisitte.
- Starte et arbeid for å forenkle rutinene slik at det blir enklere for saksbehandlere å holde oversikt.
- Kartlegge årsaker til høyt sykefravær og lage en strategi for hvordan sykefraværet kan følges opp og reduseres.
- Lage tydeligere (SMARTE) mål som vil gjøre det enklere å vurdere måloppnåelsen på angitte vurderingstidspunkter.
- Sørge for god informasjon til fosterforeldre. Barnevernet bør vurdere hvorvidt informasjonen fosterfamilier får er tilstrekkelig, lett å forstå og forholde seg til og om den kommer til rett tid. Dette gjelder spesielt i overgangen til å bli fosterforeldre og den første tiden etterpå.
- Samarbeide mer systematisk med barnehagene og prioritere deltagelse i sonemøter.
- Arbeide systematisk med å videreutvikle og skape gode innledende, uformelle samtaler med politiet.
- Vurdere et mer systematisk samarbeid med frivillige organisasjoner.

Følgende anbefalinger gjelder samarbeidsmodeller som sterkt berører barnevernet, men hvor ansvaret ikke (kun) er forankret i barneverntjenesten:

- Arbeide mer strategisk med utvikling av psykososiale team.
 - o Sørge for at skolene benytter seg av de psykososiale teamene.
- Kartlegge variasjon i bruk av stafettlogger i de ulike tjenestene.
 - o Vurdere hvorfor det er variasjon i bruk av stafettloggen på skoler og barnehager og årsakene til det. Følge opp skoler og barnehager som ikke bruker loggen der det ville vært naturlig å bruke den.

Innhold

1. Innledning	10
1.1 Bakgrunn og formål	10
1.2 Problemstillinger	10
1.3 Revisjonskriterier	11
1.4 Metode	11
1.5 Tidlige revisjoner og tilsyn i barnevernet	12
2. Haugesund kommunes barnevern	13
2.1 Organisering av barnevern i Haugesund kommune	13
3. Planer, krav og etterlevelse	14
3.1 Revisjonskriterier	14
3.2 Etterlevelse på utvalgte områder	17
3.3 Arbeid med avvik og forbedringer	19
3.4 Vurderinger	20
4. Oppfølging av barn i fosterhjem	22
4.1 Revisjonskriterier	22
4.2 Rutiner og maler for å følge opp barn i fosterhjem	23
4.3 Barns medvirkning	24
4.4 Erfaringer fra fosterhjem	25
4.5 Fosterhjem og overganger mellom statlig og kommunalt barnevern	26
4.6 Vurderinger	30
5. Samarbeid	32
5.1 Revisjonskriterier	32
5.2 Rutiner, planer og samarbeidsavtaler	32
5.3 Erfaringer fra tjenestene	36
5.4 Vurderinger	42
6. Kompetanse og kapasitet	44
6.1 Revisjonskriterier	44
6.2 Kompetanse	45
6.3 Kapasitet	47

6.4	Vurderinger	48
7.	Anbefalinger	50
	Uttalelse fra kommunedirektøren	52
	Vedlegg 1 - dokumentliste	54
	Vedlegg 2 - revisjonskriter	58

1. Innledning

1.1 Bakgrunn og formål

Kontrollutvalget vedtok i møte 09.06.2020 sak 13/20 å bestille en forvaltningsrevisjon om tema Barnevern fra KPMG.

Formålet med forvaltningsrevisjonen er å se i hvilken grad Haugesund kommune ivaretar sitt ansvar for å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid..

Undersøkelsen er *forbedringsorientert*, og har som formål å gi anbefalinger om iverksettelse av tiltak der det avdekkes avvik eller mulige forbedringsområder.

1.2 Problemstillinger

1. I hvilken grad etterlever barnevernet i Haugesund kommune sentrale krav i barnevernloven og forvaltningsloven?

- a. Overholder barnevernet tidsfristene for gjennomgang av meldinger og gjennomføring av undersøkelser?
- b. Hvordan fungerer samarbeidet rundt melding/tilbakemelding etter barnevernloven § 6-7a?
- c. I hvilken grad er det utarbeidet lovpålagte planer, og hvordan evalueres disse?
- d. Utarbeides enkeltvedtak om hjelpetiltak i tråd med sentrale krav i regelverket?
- e. Hvordan følger barnevernet opp og evaluerer igangsatte hjelpetiltak?
- f. Hvordan følger kommunen opp avvik og arbeider med forbedringsarbeid?
- g. Ved eventuelle mangler, hva er mulige årsaker til den manglende etterlevelsen?

2. Hvordan følger kommunen opp barn i kommunale fosterhjem?

- a. Hvordan kontrollerer og følger kommunen opp barnets situasjon og utvikling i fosterhjemmet?
- b. Hvordan sikrer kommunen barns medvirkning?
- c. Hvordan veileder kommunen fosterforeldre?
- d. Hvordan følger kommunen opp fosterforeldre?
- e. I hvilken grad sikres kravene til dokumentasjon?
- f. Hvilke rutiner har kommunen for å følge opp barn i fosterhjem?
- g. Hvordan har kommunen rigget seg for å møte det økte ansvaret for oppfølgingen av fosterhjem i ny barnevernlov?
- h. Hvordan følger kommunen opp avvik og arbeider med forbedringsarbeid?
- i. Ved eventuelle mangler, hva er mulige årsaker til den manglende etterlevelsen?

3. Hvordan fungerer samarbeidet mellom barnevernet og de andre delene av den kommunale forvaltningen, politiet og frivillige organisasjoner, med særlig vekt på samarbeidet med barnehagene og skolene?

- a. Hvordan fungerer samarbeidet mellom kommunalt og statlig barnevern rundt barn i overganger mellom kommunal omsorg, fosterhjem og institusjoner?

4. I hvilken grad har det kommunale barnevernet nødvendig kompetanse og kapasitet for å løse sine arbeidsoppgaver?

1.3 Revisjonskriterier

Til problemstillingene stilles det revisjonskriterier. Revisjonskriterier er de krav og normer som tilstand og/eller praksis i kommunen måles mot. Revisjonskriterier skal være aktuelle, relevante og gyldige for kommunen. Sentrale kilder til å utlede revisjonskriterier har vært:

- ✓ Lov om barneverntjenester (Barnevernloven)
- ✓ Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven)
- ✓ FNs konvensjon om barnets rettigheter
- ✓ Forskrift om fosterhjem
- ✓ Rundskriv Q-1/2014 Merknader til forskrift om fosterhjem §§ 8 og 9 – Tilsyn med barn i fosterhjem
- ✓ *Rutinehåndbok for kommunenes arbeid med fosterhjem* – Barne- og likestillingsdepartementet
- ✓ Rundskriv Q-16/2013 Forebyggende innsats for barn og unge
- ✓ *Til barnets beste – samarbeid mellom barnehagen og barneverntjenesten* – veileder Barne- og likestillingsdepartementet og Kunnskapsdepartementet
- ✓ Kompetansestrategi *mer kunnskap – bedre barnevern* Barne- og likestillingsdepartementet
- ✓ Kartlegging av kompetansebehov i det kommunale barnevernet gjennomført av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
- ✓ Kommunale vedtak og retningslinjer
- ✓ NOU 2017: 12: Svikt og svik – Gjennomgang av saker hvor barn har vært utsatt for vold, seksuelle overgrep og omsorgssvikt

1.4 Metode

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i samsvar med krav i RSK001 Standard for forvaltningsrevisjon¹.

For å svare ut problemstillingene er følgende teknikker brukt for å samle inn data:

- ✓ Dokumentinnsamling og analyse
- ✓ Stikkprøver av saksmapper
- ✓ Intervju

Til grunn for rapporten ligger en gjennomgang og analyse av sentrale dokument opp mot revisjonskriteriene. Liste over mottatt og gjennomgått dokumentasjon er tatt inn i vedlegg 1.

Det er gjennomført intervju med 19 personer:

- ✓ Direktør tjenesteområde oppvekst
- ✓ Virksomhetsleder og avdelingsledere barnevern
- ✓ Rådgiver (på vegne av virksomhetsleder skole)
- ✓ Enhetsleder innenfor virksomhetsområde barnehage
- ✓ Styreere ved 2 barnehager, en offentlig og en privat
- ✓ Rektorer ved 2 skoler

¹ Utgitt av Norges Kommunerevisorforbund

- ✓ 3 fosterfamilier
- ✓ 2 representanter for politiet
- ✓ 1 representant for Bufetat region vest

Intervju har vært en sentral informasjonskilde, og utvalget av personer er basert på forventet informasjonsverdi, personene sin erfaring og formelt ansvar i forhold til forvaltningsrevisjonen sitt formål og problemstillinger. Formålet med intervjuene har vært å få utfyllende og supplerende informasjon til dokumentasjonen vi har mottatt fra kommunen. Data fra intervjuene er verifisert av respondentene, som vil si at respondentene har fått mulighet til å lese gjennom referatene og gjøre eventuelle korrigeringer.

Datainnsamlingen ble avsluttet 18.12.2020. Rapport er sendt kommunedirektøren til uttale den 18.01.2021, med endelig høringsfrist den 01.02.2021.

1.5 Tidlige revisjoner og tilsyn i barnevernet

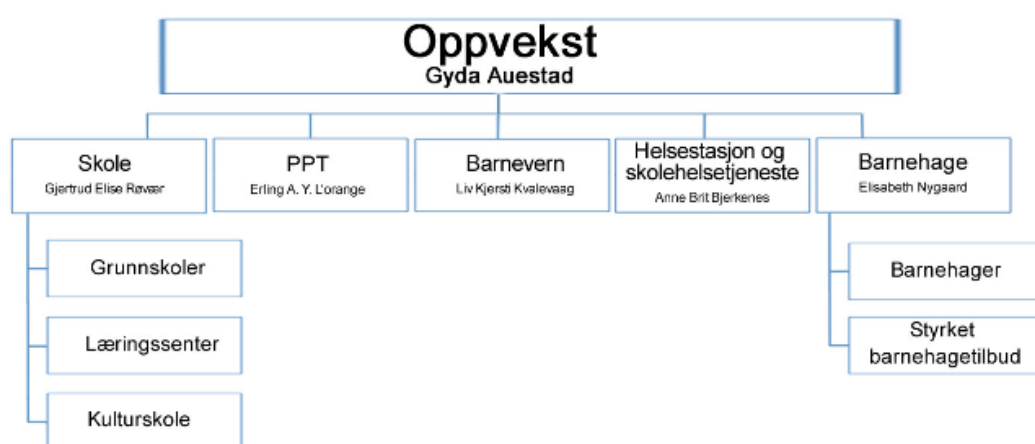
Deloitte gjennomførte en forvaltningsrevisjon av barnevernet i 2009. Her kommer det mellom annet frem at det er avvik knyttet til tidsfrister for undersøkelser, tiltaksplaner og evaluering av hjelpetiltak. Videre er det avvik knyttet til omsorgsplaner og tilsynsbesøk i fosterhjem.

Fylkesmannen hadde tilsyn med barneverntjenesten i kommunen i 2014. Kommunen har her avvik knyttet til at kommunen ikke sikrer systematisk oppfølging og kontroll av barn i kommunale fosterhjem. Mellom annet observeres det at planer ikke blir evaluert i tilstrekkelig grad, samtidig som kommunen ikke gjennomgår fosterhjemsavtalen med fosterforeldre årlig. Kommunen gjennomfører videre ikke fosterhjemsbesøk i alle saker, noe som er pålagt etter lov.

2. Haugesund kommunes barnevern

2.1 Organisering av barnevern i Haugesund kommune

Barnevernet i Haugesund kommune er organisert under kommunalområde oppvekst, som illustrert i figuren under:

Figur 1. Kommunalområde oppvekst.

Barnevernet ledes av en virksomhetsleder, som rapporterer til direktør tjenesteområde oppvekst. Enheten har fire avdelinger:

- ✓ Mottak
- ✓ Hjelpetiltak
- ✓ Omsorg
- ✓ Familieveiledning

Barnevernet har ansvar for alle barnevernstiltak som blir satt inn i forhold til det enkelte barn/ungdom samt et delansvar for alt generelt forebyggende barnevern. Barnevernet har som oppgave å ta vare på de mest utsatte barna i kommunen, og beskytte barn mot omsorgssvikt og motvirke fysisk og psykisk overlast. Barnevernet skal gi hjelp og støtte for at hjemmet skal makte å ta vare på sitt oppdrageransvar, men har også plikt til å gripe inn hvis dette ikke nytter.

Kommunen har ulike tverrfaglige lavterskeltilbud for foreldre til barn hvor barnevernet er involvert. Basen er et tverrfaglig team som kan hjelpe foreldre til barn mellom 0-6 år som har opplevd utfordringer med sitt barn. TIBIR (forkortelse for tidlig innsats for barn i risiko) er et lavterskeltilbud for foreldre til barn mellom 3-13 år som trenger hjelp til å fremme samarbeid og trivsel i hjemmet, skolen og barnehagen.

3. Planer, krav og etterlevelse

3.1 Revisjonskriterier

I dette kapitlet svares det på problemstillingen «1. I hvilken grad etterlever barnevernet i Haugesund kommune sentrale krav i barnevernloven og forvaltningsloven?»

Kapitlet er strukturert etter følgende underproblemstillinger:

- a. *Overholder barnevernet tidsfristene for gjennomgang av meldinger og gjennomføring av undersøkelser?*
- b. *Hvordan fungerer samarbeidet rundt melding/tilbakemelding etter barnevernloven § 6-7a?*
- c. *I hvilken grad er det utarbeidet lovpålagte planer, og hvordan evalueres disse?*
- d. *Utarbeides enkeltvedtak om hjelpetiltak i tråd med sentrale krav i regelverket?*
- e. *Hvordan følger barnevernet opp og evaluerer igangsatte hjelpetiltak?*
- f. *Hvordan følger kommunen opp avvik og arbeider med forbedringsarbeid?*
- g. *Ved eventuelle mangler, hva er mulige årsaker til den manglende etterlevelsen?*

Problemstillingene besvares ved hjelp av oversendt dokumentasjon og statistikk, intervjuer med ledelsen i barnevernet og på kommunalområdet oppvekst på overordnet nivå.

Vi har også gjennomført en stikkprøvekontroll av 15 barnevernssaker, valgt fra en liste over saker som var aktive i 2019. Vi har undersøkt 5 omsorgsovertagelsessaker og 10 hjelpetiltakssaker fra perioden, og disse stikkprøvene er en del av vurderingsgrunnlaget.

Sentrale kilder til å utlede revisjonskriterier har vært:

- ✓ Lov om barneverntjenester (Barnevernloven)
- ✓ Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven)
- ✓ FNs konvensjon om barnets rettigheter
- ✓ Forskrift om fosterhjem
- ✓ Rundskriv Q-1/2014 Merknader til forskrift om fosterhjem §§ 8 og 9 – Tilsyn med barn i fosterhjem
- ✓ Rundskriv Q-16/2013 Forebyggende innsats for barn og unge
- ✓ *Til barnets beste – samarbeid mellom barnehagen og barneverntjenesten* – veileder Barne- og likestillingsdepartementet og Kunnskapsdepartementet
- ✓ *Rutinehåndbok for kommunenes arbeid med fosterhjem* – Barne- og likestillingsdepartementet
- ✓ *Kompetansestrategi mer kunnskap – bedre barnevern* Barne- og likestillingsdepartementet
- ✓ Kommunale vedtak og retningslinjer
- ✓ NOU 2017: 12: Svikt og svik – Gjennomgang av saker hvor barn har vært utsatt for vold, seksuelle overgrep og omsorgssvikt

Vi gjennomgår noen kriterier nedenfor som er av særlig betydning for delproblemstillingene i dette kapitlet. For en utdyping av revisjonskriteriene se vedlegg 2.

Barnevernloven

Lov om barneverntjenester (Barnevernloven) regulerer barnevernets rolle og ansvar, samt kommunens og statlige barnevernmyndigheters oppgaver. Loven har som formål å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Tiltak etter barnevernloven kan treffes overfor barn under 18 år. Om barnet samtykker kan tiltak iverksettes før barnet fyller 18 år opprettholdes eller erstattes av andre tiltak inntil barnet har fylt 23 år.

Frister for å gjennomgå meldinger og iverksette undersøkelser

Barnevernet skal etter § 4-2 snarest, og senest innen en uke, gjennomgå innkomne meldinger og vurdere om det skal følges opp av undersøkelser etter § 4-3. Undersøkelser skal etter § 6-9 gjennomføres snarest og senest innen tre måneder.

Hjelpetiltak, planer og evaluering

Jf. § 4-4 skal hjelpetiltak settes i verk når barnet har særlige behov for dette. Barnevernet skal videre bidra til å gi det enkelte barn gode levekår og utviklingsmuligheter ved råd, veiledning og hjelpetiltak. Når hjelpetiltak vedtas skal barneverntjenesten etter § 4-5 utarbeide en tidsavgrenset tiltaksplan. Barnevernet skal følge med på hvordan det går med barnet og foreldrene og om hjelpen er tjenlig, og eventuelt vurdere om det er nødvendig med nye tiltak eller omsorgsovertakelse. Tiltaksplanen skal evalueres regelmessig. Barnevernet kan jf. § 4-6 fatte midlertidige vedtak om å plassere barnet utenfor hjemmet. Barnevernet skal her følge opp barn og foreldre, og vurdere omsorgssituasjonen og utviklingen.

Tilbakemelding til melder

Barnevernet skal etter § 6-7 a. gi den som har sendt melding tilbakemelding innen tre uker. Tilbakemeldingen skal bekrefte at meldingen er mottatt. Om meldingen omfattes av § 6-4 annet og tredje ledd, skal tilbakemeldingen også opplyse om hvorvidt det er åpnet undersøkelsessak etter § 4-3. Er det åpnet undersøkelsessak skal barnevernet gi melder som omfattes av § 6-4 annet og tredje ledd ny tilbakemelding om at undersøkelsen er gjennomført. Denne tilbakemeldingen skal sendes innen tre uker etter gjennomført undersøkelse. Meldingen skal informere om hvorvidt saken er henlagt, eller om barnevernet følger den opp videre. Når barnevernet iverksetter tiltak som melder må ha kjennskap til av hensyn til sin videre oppfølging av barnet skal melder få tilbakemelding om disse tiltakene.

Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven)

I Bvl. § 6-1. Anvendelse av forvaltningsloven heter det at «Forvaltningsloven gjelder med de særregler som er fastsatt i denne loven.» Avgjørelser som gjelder ytelser og tjenester etter denne loven skal regnes som enkeltvedtak.

I forvaltningsloven stilles det blant annet krav til at barneverntjenesten skal begrunne vedtak, jf. forvaltningsloven § 24 første ledd. Forvaltningsloven § 25 første ledd gir regler om hva begrunnelsen skal inneholde. Barneverntjenesten skal formulere seg slik at partene forstår hvilke vurderinger og hensyn som ligger til grunn for vedtaket. Etter forvaltningslovens § 25 tredje ledd bør de viktigste momenter i skjønnsutøvelsen nevnes. De forhold som har gjort det nødvendig å treffe vedtaket må nevnes konkret. Begrunnelsen skal vise til de faktiske forhold som vedtaket bygger på. Vedtaket må på en ryddig måte skille beskrivelser av faktum fra vurderingene til barneverntjenesten. Fremstillingen av faktum må vise at lovens vilkår for å treffe vedtak foreligger, og hvilke forhold som ligger til grunn for de skjønsmessige vurderingene. Dersom barnet er part, skal det ved utformingen av vedtaket tas hensyn til barnets alder og mulighet til å forstå vedtaket. Forvaltningsloven § 25 første ledd stiller krav om henvisninger til de rettsregler vedtaket bygger på. Innholdet i reglene skal gjengis i den grad det er nødvendig for at parten skal forstå vedtaket.

I henhold til forvaltningsloven § 27 skal skriftlig underretning om vedtak gis til sakens parter. Etter forvaltningsloven § 27 tredje ledd skal underretning om vedtak også inneholde opplysninger om

klageadgang, klagefrist, klageinstans og om fremgangsmåten ved klage, samt om retten etter forvaltningsloven § 18 til å se sakens dokumenter.

FNs konvensjon om barnets rettigheter

Barn i Norge har et sterkt rettighetsvern. Barnekonvensjonen (BK) er innlemmet i norsk lovgivning gjennom menneskerettsloven fra 2003, og skal ved motstrid gå foran andre bestemmelser i norsk lovgivning.² Dette gir barn et juridisk vern mot vold, omsorgssvikt og praksiser som har alvorlige følger for barnets helse.³ I tillegg slås det fast at alle barn har rett til en tilstrekkelig levestandard, til utdanning, og like muligheter til fritid, deltagelse og personlig utvikling.⁴ Barnekonvensjonens forpliktelser beskyttes også av bestemmelser i Barneloven, Barnevernloven og Straffeloven.

Barnets beste

I barnevernlovens § 4-1 om barnets beste står det at det skal legges avgjørende vekt på hensynet til «barnets beste». Videre står det at det herunder skal legges vekt på å gi barnet stabil og god voksenkontakt og kontinuitet i omsorgen. I saksbehandlingsrundskriv om barnevernloven⁵ omtales barnets beste på følgende måte:

Hensynet til barnets beste er så sentralt og viktig for barneverntjenestens arbeid at det bør omtales som et grunnleggende prinsipp i norsk barnevernrett. FNs barnekomité har presisert at «barnets beste», eller «the best interest of the child», både er et overordnet prinsipp, en prosedyreregulering og en selvstendig rett for barnet. Barneverntjenesten skal alltid vurdere om handlinger og avgjørelser vil være til barnets beste. Dette fremgår blant annet av Grunnloven § 104, artikkel 3 i FNs konvensjon om barnets rettigheter (barnekonvensjonen og av barnevernloven § 4-1). Barnets beste har en bred rettslig forankring og skal være et grunnleggende hensyn ved alle barneverntjenestens vurderinger, også når dette er i strid med foreldres interesser. Forskning og systematisert erfaringskunnskap er sentralt for barneverntjenestens faglige vurderinger og den skjønnsmessige vurderingen av hva som er barnets beste.

FNs barnekomité har utgitt en generell kommentar om innholdet i prinsippet om barnets beste etter barnekonvensjonen artikkel 3.3 (FNs barnekomité's Generell kommentar nr. 14 (2013)). Barnekomiteen viser til at for å finne frem til hvilken avgjørelse som er til barnets beste, må det foretas en konkret og helhetlig vurdering av alle relevante forhold i saken. Komiteen har listet opp flere momenter som kan inngå i en barnets beste-vurdering. Komiteen understreker at momentlisten ikke er uttømmende eller hierarkisk. Følgende momenter er trukket frem:

- barnets synspunkter
- barnets identitet
- barnets behov for å bevare familiemiljøet og opprettholde relasjoner
- barnets behov for omsorg, beskyttelse og trygghet
- om barnet er i en sårbar situasjon
- barns rett til helse og skolegang

Noen momenter kan stå mot hverandre i en konkret sak, for eksempel barns behov for beskyttelse mot vold som utøves av nære omsorgspersoner og barnets behov for å bevare familiemiljøet og relasjoner. Det må foretas en konkret helhetsvurdering av mulige positive og negative konsekvenser for barnet, for å finne frem til hva som er til det beste for barnet i den enkelte sak.

² Menneskerettsloven, § 3.

³ Barnekonvensjonen, artiklene 19, 24, 34 og 37.

⁴ Barnekonvensjonen, artiklene 27, 28, og 31.

⁵ Bufdir, saksbehandlingsrundskriv til barnevernloven. <https://bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/saksbehandlingsrundskrivet/>

3.2 Etterlevelse på utvalgte områder

3.2.1 Tidsfrister

Gjennomgå og vurdere meldinger innen en uke

Meldinger som kommer inn til barneverntjenesten i Haugesund kommune vurderes i *avdeling mottak*. Gjennom intervjuer kommer det frem at avdelingslederen gjennomgår samtlige meldinger sammen med to andre saksbehandlere. I den innledende fasen vurderes det hvorvidt saken henlegges eller undersøkes.

Det vises videre til at barnevernet i Haugesund har en lav henleggelsesprosent, og at de fleste saker går til undersøkelse. Etter undersøkelsen gjøres det vedtak om henleggelse, hjelpetiltak eller (i noen få tilfeller) plassering av barn utenfor hjemmet. Fra 1.7.2020 ble registrering av meldinger digitalisert. Meldinger registreres i dag i systemet *Familia* (tidligere ble det registrert i postjournal).

Tilbakemelding til melder innen tre uker

Ifølge ledere i barneverntjenesten i Haugesund jobbes det systematisk med å gi tilbakemelding til meldere, både til offentlige og private meldere (i kapittel 5 ser vi nærmere på tilbakemeldinger til andre offentlige tjenester). Som regel får melder tilbakemelding ca. samtidig og senest to dager etter at meldingen har blitt vurdert. Tilbakemelding til melder står også på sjekklisten som barnevernet gjennomgår etter endt undersøkelse.

I mottaksavdelingen har leder veiledning med erfarne saksbehandlere annenhver uke og med nyansatte hver uke. Tilbakemelding til melder blir tatt opp på disse møtene. I tillegg er det en felles «tavle» i avdelingen med alle frister som løper 2 uker frem i tid. Avdelingen har stort fokus på disse fristene og det er stor oppmerksomhet rundt hvordan saksbehandlerne skal nå fristene. I intervju kom det frem at det var noe mindre kontroll på arbeidet i avdelingen, og fristene, i koronasituasjonen.

Undersøkelse innen 3 måneder

Undersøkelser som blir gjennomført innen 3 måneder ligger for Haugesund kommune på 85 % ifølge KOSTRA-rapporteringen, noe som er marginalt lavere andel enn sammenligningsgruppen (88 %) og resten av landet uten Oslo (88 %).⁶

Rapportering til Fylkesmannen og egne risikovurderinger

Rapporteringer til Fylkesmannen som viser overordnet statistikk om fristoverskridelser (revisor har mottatt rapporteringer i perioden 2017-2020), viser at antallet fristoverskridelser i barneverntjenesten er lavt i perioden. I egen risikovurdering av kommunalt barnevern i Haugesund for 2020, er risikobildet vurdert til grønt og det vises til fremgang fra forrige risikovurdering i 2018.

Funn fra stikkprøver

Funn fra KPMGs stikkprøvekontroll av 15 saker – 10 hjelpetiltakssaker og 5 omsorgsovertagelsessaker – viser at frister i de utvalgte sakene er overholdt:

- ✓ I alle saker hvor det foreligger bekymringsmelding er det igangsatt vurdering innen én uke.
- ✓ Melder har i alle tilfeller bortsett fra ett fått tilbakemelding innen tre uker. Avviket gjelder én bekymringsmelding fra politiet i en sak hvor det forelå flere bekymringsmeldinger fra politiet.
- ✓ I alle tilfeller er undersøkelser gjennomført innen tre måneder. Det er utformet standardmal for bekymringsmelding, bekreftelse på mottak av melding, oppfølging av melding og tilbakerapportering ved avsluttet behandling.

⁶ <https://www.ssb.no/kommunefakta/kostra/haugesund/barnevern>

Med hensyn til formkravene i forvaltningsloven så viser stikkprøvekontrollen at:

- ✓ I alle saker hvor det forelå enkeltvedtak var enkeltvedtakene utformet i tråd med formkravene i forvaltningsloven. Det er ikke observert beslutninger som skulle vært utformet som enkeltvedtak uten å være det. Det er utformet standard mal for enkeltvedtak.

3.2.2 Hjelpetiltak og evaluering av tiltaksplaner

I intervju med barneverntjenesten vises det til at det er oppmerksomhet rundt at barn skal ha tiltaksplaner, og disse skal evalueres hver tredje måned. Det vises videre til at hver enkelt ansatt og kontaktperson har ansvar for selve utøvelsen, mens avdelingslederne følger opp at de ansatte gjør det de skal. Barneverntjenesten har i tillegg to teamveiledere som er tett på de ansatte. I evalueringen av tiltaksplaner samarbeider barneverntjenesten med familiene som mottar hjelpetiltak og det brukes bestemte evalueringsverktøy.

Det fremkommer i intervjuer at det har vært en utfordring over tid å sørge for god evaluering av planer og dokumentasjon av dette. Det er gjort grep på organisasjons- og systemnivå, men det erkjennes i intervju at man ikke har lyktes med dette. Tidspress er en av forklaringene som gis. Videre pekes begrenset forskning om hva som fungerer og ikke fungerer som en særlig utfordring knyttet til valg av og evaluering av hjelpetiltak. Barnevernet i Haugesund har bl.a. økt systematikken i bruk av hjelpetiltak ved å bruke den såkalte «ICS-modellen» (Integrated Children's System). Denne vektlegger risikovurderinger og analyser av utfordringer og ressurser i den enkelte familie ved valg og evaluering av hjelpetiltak.

Barneverntjenesten har en egen rutine for oppfølging av tiltaksplaner. Rutinen skal brukes i barnevernets oppfølging av den enkelte familie. Det fremkommer av rutinen at tiltaksplanene skal evalueres på fastsatt tidspunkt for å vurdere om tiltaket skal fortsette, erstattes eller suppleres.

Fra barnevernets egen mappekontroll fra januar 2020 er det observert at det mangler tiltaksplan i 4 av 6 hjelpetiltakssaker og at kun halvparten av disse er evaluert. Dette er et trekk som går igjen i mappekontroller fra 2019. Evaluering av tiltaksplaner ble markert som rødt risikoområde i barnevernets egne risikovurderinger fra 2018 (over 25 % av barna manglet evaluering av tiltaksplan) og gult i 2020. I risikovurderingen for 2020 det vises til en viss forbedring, men det blir ikke tallfestet antall planer som ikke er evaluert.

Funn fra stikkprøver

- ✓ I KPMGs stikkprøvekontroll av ti hjelpetiltakssaker ble det observert tiltaksplan i alle sakene. I én sak inneholdt planen imidlertid ikke tiltak og mål.

3.2.3 Barnets beste

Som nevnt innledningsvis er hensynet til «barnets beste» et grunnleggende prinsipp i norsk barnevernrett. I saksbehandlingsrundskriv til barnevernloven vises det til at momenter i enkelte saker kan stå i motstrid, men at sentrale momenter som skal vurderes er barnets synspunkter, identitet, behov for å bevare familiemiljøet og opprettholde relasjoner, behov for omsorg, beskyttelse og trygghet, m.m. (jf. kommentar fra FNs barnekomité).⁷

I intervjuer med ledere i barneverntjenesten kommer det frem at det skal arbeides aktivt med barnets beste-vurderinger fremover fordi mange ansatte i barnevernet opplever at det er krevende å vurdere barnets beste i bestemte saker. Av barnevernets mappekontroll fra 2019 og fra første kvartal i 2020 kommer det også frem at noen saker mangler barnets beste-vurderinger, eller at vurderingene er for lite tydelige eller grunne.

⁷ Bufdir, saksbehandlingsrundskriv til barnevernloven. <https://bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/saksbehandlingsrundskrivet/>

Funn fra stikkprøver

- ✓ Vurderinger av barnets beste gjøres i forbindelse med samvær med foreldre i alle omsorgsovertagelsessakene.
- ✓ Eksplisitte vurderinger av barnets beste mangler i 3 av 15 saker. Det fremstår som gjennomgående at barnets beste legges til grunn i saksbehandlingen forøvrig uten at det går frem som en konkret vurdering.

3.3 Arbeid med avvik og forbedringer

Internkontroll, risikostyring og avvikssystemer

I barneverntjenesten i Haugesund er det ukentlige ledermøter mellom virksomhetsleder og avdelingslederne hvor blant annet avvik er tema. I tillegg har virksomhetsleder for barnevernet ukentlige møter med resten av ledergruppen i oppvekstsektoren. Dertil er det et månedlig kontakt- og oppfølgingsmøte mellom virksomhetsleder barnevern og direktør for oppvekst. Denne kanalen kan benyttes for å løfte utfordringer fra et lavere nivå.

Hvert kvartal gjennomfører ledergruppen i barnevernet internkontroll med barnevernets drift. Her gjennomgås avvik, rapportering og dokumentasjon på drift, eksempelvis dokumentasjon som skal til Fylkesmannen. Gjennom internkontrollen vurderes det i hvilken grad lovkrav er oppfylt. Som en del av internkontrollen gjennomføres det *mappegjennomganger* hvert kvartal i alle de fire avdelingene., Her gjøres det stikkprøver på saker ut fra utvalgte temaer.

I januar hvert år foretas det en årlig risikovurdering i barneverntjenesten. Her vurderes driften, utfordringer og tiltakene som er satt inn.

I intervju kommer det frem at det er opprettet en egen stilling som fag- og kvalitetsansvarlig, slik at det finnes en egen stilling som kan bruke tiden fullt ut på fag- og kvalitetsutvikling. Personen skal blant annet årlig gjennomgå samtlige rutiner og planer. Begrunnelsen for opprettelsen av stillingen var at det finnes mange rutiner og planer og at det er vanskelig å ha oversikt over alt.

Over tid har det blitt et større krav til dokumentasjon og journalføring – f.eks. økte krav til å dokumentere samtaler med barn. Dette er også et område det har vært jobbet mye med i kommunen, og hvor man har forsøkt å skriftliggjøre de fleste beslutninger som tas. Tidligere har barnevernet fått tilbakemeldinger gjennom tilsyn om at dokumentasjonen ikke har vært tilstrekkelig på alle områder; derfor har det blitt tatt grep.

Økte krav til dokumentasjon har samtidig ført til et ganske stort «system» av rutiner. Når revisor snakker med ledere i barneverntjenesten, er det en oppfatning av at rutinene ikke brukes slik de er tiltenkt i det daglige. Videre oppleves det som enklere og raskere å spørre en kollega enn å lese rutinene «i en travel hverdag». Det er en uttalt ambisjon hos barnevernet å vurdere hvordan rutinene skal gjøres lettere tilgjengelig, og i hvilken grad man kan bruke samhandlingsverktøy som Microsoft Teams til dette.

Systemet *Risk Manager* er i dag hovedsystemet til å dokumentere avvik på rutiner, men ledere i barneverntjenesten opplever at dette systemet ikke fungerer spesielt godt. Det er f.eks. ikke mulig å gruppere etter bestemte prosesser, slik som i f.eks. Teams. Noen avvik registreres også i et annet system som heter *Familia*. Heller ikke dette systemet anses som godt egnet og anses som et svakt styringsverktøy. Det at visse avvik blir registrert i Risk Manager og andre avvik i Familia, gjør også at det totale avviksbildet oppleves som uoversiktlig.

En del av avviks- og forbedringsarbeidet i kommunen foregår også gjennom veiledning. Tilsynsførere som følger opp barn i fosterhjem får veiledning om hvordan de kan forbedre oppfølgingen og hvordan rapportene deres kan forbedres gjennom skriftlige hjelpetekster. De får også tilbud om felles opplæringsdager på aktuelle temaer (se mer om oppfølging av barn i fosterhjem i kapittel 4). Det finnes også en årlig juristdag hvor det gis juridiske gjennomganger av nye tillegg i lovverket og spesielle utfordringer – f.eks. knyttet til samtaler med barn eller dokumentasjon.

Noen avdelinger trekker frem «god praksis» i det interne forbedringsarbeidet. Spesielt gode prestasjoner trekkes frem – f.eks. håndtering av krevende saker under sterkt press, eller gode eksempler på «barnets beste»-vurderinger. Mottaksavdelingen har en egen tavle hvor de noterer såkalte «lysglimt» som gis for prestasjoner som utmerker seg og som avdelingen kan ta lærdom av i det videre arbeidet.

Strategiplaner

Arbeid for å forbedre områder i barnevernet hvor det er utfordringer, er nedfelt i strategiplaner. Barneverntjenesten i Haugesund kommune har utarbeidet strategiplaner for 2019-2023. Det finnes én strategiplan for hele barneverntjenesten samlet, og så finnes det én strategiplan for hver av de tre avdelingene mottak, hjelpetiltak og omsorg. Det finnes også en strategiplan for avdeling Familieveiledning, men den har nesten ingen tiltak. Strategiplanenes bakgrunn er foreliggende risikovurderinger, funn fra tilsynsrapporter og fra egen internkontroll. Dette danner bakgrunnen for noen overordnede «målbilder»: «barns medvirkning», «kompetanse», «forsvarlige tjenester med god kvalitet» og «forsvarlig bemanning». Disse målbildene er brutt ned i innsatsområder, f.eks. «barns stemme skal synliggjøres i vurderinger og beslutninger». Innsatsområdene er videre brutt ned i konkrete tiltak. Hver avdeling har de samme målbildene, og stort sett de samme innsatsområdene, samt avdelingsspesifikke tiltak. Tiltakene befinner seg på veldig ulikt «nivå». Noen av tiltakene viser til lovkrav som å «gjennomføre lovpålagte besøk». Mens noen tiltak viser til andre planer og kan ha en ordlyd som «videreføre fagutviklingsplanen» Andre tiltak inneholder mer spesifikke aktiviteter innenfor innsatsområdene, f.eks. «foreldremøte/barn og unges ekspertmøte videreføres med tre møter i 2020».

Forbedringsarbeid i lys av rettsutvikling og EMD-dommene

En ytterligere del av forbedringsarbeidet er knyttet til å korrigere praksis i tråd med rettsutviklingen som følge av dommer i Den europeiske menneskerettighetsdomstolen (EMD) i Strasbourg og i norsk høyesterett. I januar 2021 vil barnevernet oppdatere rutinene slik at de er i tråd med den seneste rettsutviklingen. Videre har det i utvalg for oppvekst blitt stilt spørsmål til barnevernsleder om hvordan barneverntjenesten forholder seg til EMD-dommene og de nye høyesterettsdommene. Utvalget ble der orientert om at praksis og vurderinger i barneverntjenesten er endret i tråd med dommene. Det har videre blitt arrangert en konferanse med barnevernledere fra ulike kommuner hvor Haugesund deltok. Her ble flere av dommene fra Strasbourg gjennomgått og diskutert på faglig grunnlag – eksempelvis grenseoppganger mellom Retten til respekt for privatliv og familieliv (EMK artikkel 8) og prinsippet om barnets beste i barnekonvensjonen.

Eksempel på et område som barnevernet i Haugesund kommune potensielt må rettes oppmerksomhet mot i tiden fremover er samværsvurderinger opp mot biologiske foreldre. Det vil si om barnevernet legger opp til tilstrekkelig samvær mellom barn og biologiske foreldre etter omsorgsovertagelse. Eksempelvis ble Norge dømt i den mye omtalte *Strand-Lobben-saken* for ikke å ha lagt opp til tilstrekkelig samvær med biologiske foreldre.⁸ I forbindelse med EMD-dommene har barneverntjenesten i Haugesund satt ned en egen arbeidsgruppe som skal lage nye rutiner for samværsvurderinger.

3.4 Vurderinger

Revisjonens samlede vurdering når det gjelder etterlevelse av frister, er at det er en høy grad av etterlevelse i barneverntjenesten i Haugesund – både når det gjelder vurdering av meldinger innen én uke, tilbakemelding til melder innen tre uker og gjennomføring av undersøkelse innen tre måneder. Det samlede databildet – foreliggende rapporteringer, risikovurderinger og vår egen stikkprøvekontroll – peker mot at dette er et område barnevernet har forholdsvis god kontroll på. Det fremkommer av intervjuer at dette er noe det har vært jobbet mye med og at det har skjedd en positiv utvikling fra 2018 til 2020.

Det er noen flere avvik knyttet til lovpålagte planer og evaluering av tiltaksplaner. Stikkprøvekontrollen har fanget opp mindre avvik og dette fremkommer også av barnevernets egne kvartalsvise kontroller. I

⁸ Se f.eks. en diskusjon av saken her: Köhler-Olsen, Julia. "EMD: Strand Lobben med flere mot Norge." *Tidsskrift for velferdsforskning* 22.04 (2019): 341-346.

intervjuer med lederne i barneverntjenesten nevnes det at evaluering av tiltaksplaner er en erkjent utfordring, noe som også fremkommer av risikovurderingene. Selv om det har vært en positiv utvikling fra 2018-2020, så vurderer vi at det fremdeles er betydelige utfordringer på dette området.

Det er videre vår vurdering at det må jobbes videre med å øke omfanget av og kvaliteten på «barnets beste»-vurderinger i sakene, og at vurderingene bør gjøres eksplisitte. Saker vi har undersøkt viser at noen saker mangler konkrete vurderinger av barnets beste. Revisor er kjent med at vurderinger av barnets beste er komplisert, innebærer avveining av mange (til dels motstridende) momenter, men vi vurderer likevel at det er et stort forbedringspotensial hvis det jobbes systematisk med temaet over tid.

Avviksarbeidet i barneverntjenesten foregår blant annet ved at det gjøres jevnlig risikovurderinger og mappekontroller. Etter vår vurdering jobbes det systematisk med å avdekke mangler og forbedre tjenesten. Det virker som det er visse variasjoner mellom avdelingene knyttet til hvordan det jobbes med avvik, men at det overordnede internkontrollsystemet er relativt strømlinjeformet, omfattende og hensiktsmessig.

I forbedringsarbeidet jobbes det i avdelingene ut fra det samme «overordnede» målbildet, men med tilpassede tiltak til den enkelte avdelingene. Familieveiledningsenheten kommer her noe på siden og har svært få egne tiltak som kan ses i sammenheng med de øvrige avdelingene. Det er positivt at det finnes strategiplaner og et gjennomgående utfordringsbilde i barneverntjenesten på tvers av avdelinger. Samtidig vurderer vi at det kan arbeides mer med å lage tydeligere (SMARTE) mål som vil gjøre det enklere å vurdere måloppnåelsen på angitte vurderingstidspunkter.

Det kommer frem i analysen at det er utfordringer knyttet til de sentrale systemene for å registrere avvik i rutinene (Familia og Risk Manager), og at de for flere fremstår som lite brukervennlige. Utfordringene i systemene fører også til risiko for at det totale avviksbildet ikke blir fanget opp. At avvik registreres i ulike systemer nevnes også i intervju som en utfordring for å holde oversikten. Barnevernet bør jobbe med å samle informasjonen om avvik slik at den er oversiktlig, tilgjengelig og anvendbar i det praktiske arbeidet.

Det er mange lovkrav til barnevernet og i barneverntjenesten i Haugesund er det mange rutiner å forholde seg til. Det kommer frem i intervjuer at dette systemet kan bli uoversiktlig og at ikke alle ansatte har rutinene «under huden» i en travel hverdag. I forbindelse med denne revisjonen fikk vi oversendt ca. 40 rutiner knyttet til lovkrav, oppfølging av barn i fosterhjem, samarbeid med andre tjenester m.m. Nå er sikkert ikke alle rutiner like relevante for alle ansatte – men vi vurderer at det her er behov for en forenkling og bedre fremstilling av rutinene. Det øker sjansen for at de blir implementert i barnevernets praksis.

4. Oppfølging av barn i fosterhjem

4.1 Revisjonskriterier

I dette kapittelet svares det på problemstillingen «2. Hvordan følger kommunen opp barn i kommunale fosterhjem?»

Følgende delproblemstillinger blir belyst:

- a. Hvordan kontrollerer og følger kommunen opp barnets situasjon og utvikling i fosterhjemmet?
- b. Hvordan sikrer kommunen barns medvirkning?
- c. Hvordan veileder kommunen fosterforeldre?
- d. Hvordan følger kommunen opp fosterforeldre?
- e. I hvilken grad sikres kravene til dokumentasjon?
- f. Hvilke rutiner har kommunen for å følge opp barn i fosterhjem?
- g. Hvordan har kommunen rigget seg for å møte det økte ansvaret for oppfølgingen av fosterhjem i ny barnevernlov?
- h. Hvordan følger kommunen opp avvik og arbeider med forbedringsarbeid?
- i. Ved eventuelle mangler, hva er mulige årsaker til den manglende etterlevelsen?

Av hensyn til tematisk nærhet har vi valgt å besvare en av delproblemstillingene til problemstilling 3 – knyttet til samarbeidet med Bufetat – i dette kapitlet:

3a. Hvordan fungerer samarbeidet mellom kommunalt og statlig barnevern rundt barn i overganger mellom kommunal omsorg, fosterhjem og institusjoner?

Problemstillingene er besvart gjennom analyse av oversendt dokumentasjon fra barneverntjenesten, intervjuer med ledere innenfor barneverntjenesten, kommunalområdet oppvekst og med Bufetat. Vi har også intervjuet tre fosterfamilier. Vi trekker videre frem funn fra stikkprøvene våre for å belyse enkelte av problemstillingene.

Følgende revisjonskriterier er benyttet:

- ✓ Lov om barneverntjenester (Barnevernloven)
- ✓ Forskrift om fosterhjem
- ✓ Rundskriv Q-1/2014 Merknader til forskrift om fosterhjem §§ 8 og 9 – Tilsyn med barn i fosterhjem
- ✓ Rutinehåndbok for kommunenes arbeid med fosterhjem – Barne- og likestillingsdepartementet
- ✓ NOU 2017: 12: Svikt og svik – Gjennomgang av saker hvor barn har vært utsatt for vold, seksuelle overgrep og omsorgssvikt

Se vedlegg 2 for en nærmere utdyping av revisjonskriteriene.

4.2 Rutiner og maler for å følge opp barn i fosterhjem

Barneverntjenesten i Haugesund har flere rutiner for oppfølging av barn i fosterhjem. Vi gjengir her sentrale rutiner som vi har fått oversendt som dokumentasjon i forbindelse med revisjonen:

Rutine	Formål og innhold
Ansvarsfordeling mellom hjelpetiltak og omsorg ifht barn som skal plasseres i omsorgstiltak	Hensikten med rutinen er å sikre at ansvarsdelingen mellom seksjon hjelpetiltak og seksjon omsorg er tydelig og i tråd med gjeldende regelverk. I denne rutinen står det også når og hvordan fosterhjemtjenesten i Bufetat skal trekkes inn i forbindelse med søknad om tiltak.
Rekrutteringsrapport fosterhjem	I forbindelse med rekruttering av fosterhjem skrives det en egen rekrutteringsrapport hvor man kartlegger og vurderer familien og nærmiljøet.
Barnetrygd/bidrag/pensjon og oppfostring	Det finnes en egen rutine for å påse at barneverntjenesten krever barnetrygd, barnebidrag og barnepensjon. Når et barn er plassert midlertid utenfor hjemmet i bvl. § 4-6 2. ledd eller § 4-24 skal det umiddelbart sendes melding til NAV.
Omsorgsplaner/evaluering av omsorgsplaner	Hensikten med denne rutinen er å sikre at alle barn under omsorg har omsorgsplan i henhold til gjeldende lover og forskrifter.
Oppfølging av fosterhjems plasseringer	Hensikten med rutinen er å sikre at oppfølging av fosterbarn og fosterhjem skjer i henhold til bestemmelser i lov, avtaleverk og rundskriv.
Samarbeid med foreldre jfr. § 4.	Det foreligger også en egen rutine for samarbeid med foreldre der hensikten er å «etablere et godt samarbeid mellom foreldre, fosterhjem/institusjon og barneverntjenesten» for å skape trygghet hos barnet ved at foreldre får hjelp. Rutinen regulerer blant annet det første møtet hvor det er møter med familien om hva de trenger hjelp til, samt det videre samarbeidet. Å bidra med tilstrekkelig informasjon og legge opp til hjelp fra andre hjelpeinstanser er punkter i rutiner.
Samtale med fosterbarn	Hensikten med denne rutinen er at barnet blir sett og hørt, og at det har medvirkning i egen omsorgssituasjon. Det vises til at det skal være samtaler med barnet minimum fire ganger årlig (kan reduseres til 2 hvis forholdene er gode) og at samtalen skal tilrettelegges etter barnets modning- og utviklingsnivå. Rutinen regulerer også hvordan samtalene skal gjennomføres – bl.a. at samtalen skal gjennomføres med barna alene. I tillegg nevner rutinen hvilke områder som bør inngå i samtalen, herunder trivsel i fosterhjemmet, forholdet til den biologiske familien, opplevelse av kontakt med barneverntjenesten osv. Endelig beskriver rutinen hva rapporten skal inneholde.
Samvær	Rutinen skal sikre at barn og foreldre får samvær i henhold til vedtak i rettsinstans og spesifiserer aktiviteter, som å lage samværsplan etter mottatt vedtak i rettsinstans, og at barneverntjenesten skal legge til rette for samvær med biologiske søsken. I forbindelse med samvær lages det også en egen tilsynsrapport som det finnes en egen mal for, hvor bl.a. observasjoner knyttet til barnets og foreldrenes adferd noteres. Det følger dertil et eget registrerings skjema for barns reaksjoner i forbindelse med samvær med biologiske foreldre.
Ettervern	Barneverntjenesten i Haugesund kommune har videre en egen rutine for ettervern hvor formålet er å ivareta ungdom over 18 år i barnevernet som ikke klarer seg selv når de er over myndighetsalder. Det skal i henhold til rutinen utarbeides en egen plan for fremtidig tiltak i samarbeid med ungdommen og fosterforeldre,

Tilsyn med barn i fosterhjem

institusjonsansatte og andre som kjenner ungdommen skal trekkes med i planarbeidet.

Hensikten med rutinen er å sikre at Haugesund kommune følger lov om barneverntjenester § 4-22. Formålet med tilsyn er å føre kontroll med at barnet får forsvarlig omsorg i fosterhjemmet. Haugesund kommune har besluttet at ansvaret for å føre tilsyn av barn i fosterhjem ligger under barneverntjenesten. Rutinen regulerer blant annet organisering av tilsynet, kompetansekrav, hvordan barnets medvirkning skal sikres, informasjon til fosterforeldre mv.

Felles for rutinene nevnt ovenfor er at avvik skal behandles i avviksmodulen Risk Manager.

I intervjuer med barneverntjenesten kommer det frem at det brukes mye tid på å veilede tilsynsførere, da rapportene de utarbeider fra tilsynene er av ulik kvalitet. Det vektlegges også at tilsynsfører skal snakke med barnet alene, noe enkelte fosterforeldre ikke ønsker. Dersom man ikke snakker med barnet alene skal det begrunnes skriftlig.

I forbindelse med koronasituasjonen ble digitale verktøy/Teams brukt i oppfølgingen i de tilfellene det ikke har vært mulig å gjennomføre fysiske møter som følge av sykdom i familiene.

Funn fra stikkprøver

- ✓ I KPMGs stikkprøvekontroll av fem omsorgsovertagelsessaker ble det observert plan i alle sakene. I to saker var planen ikke påført dato.

Det er i *barnevernets egen mappekontroll* observert enkelte saker hvor det ikke finnes omsorgsplan.

4.3 Barns medvirkning

Samtaler med barn og barns medvirkning er et område hvor det har vært stor utvikling både nasjonalt og internasjonalt gjennom rettighetsfesting i konvensjoner, grunnloven og barnevernloven, og utvikling av nye verktøy for å snakke med barn (f.eks. snakkemedbarn.no). Ett av de viktigste funnene fra Barnevoldsutvalgets NOU var at «samtaler med barn mangler eller har for dårlig kvalitet».

Som vi så i gjennomgangen av kommunens rutiner ovenfor, har Haugesund kommune en egen rutine for hvordan man skal snakke med barn i fosterhjem. Barnevernstjenesten følger opp gjennomføringen av samtaler med barn i kommunens egen mappekontroll som gjøres fire ganger i året som en del av internkontrollen.

Det kommer frem av intervjudata at barns medvirkning jevnlig er et tema på ledermøtene i kommunalområde oppvekst. Det vises til at det er forbedringspotensial i hele oppvekstsektoren knyttet til medvirkning og at medvirkning er et satsningsområde i det videre forbedringsarbeidet.

I intervjuer med barnevernledelsen opplyses det om at det har blitt jobbet systematisk med medvirkning over tid. Haugesund sies å være en «foregangskommune» som har bidratt inn i opplæringsprogram i RVTS i Bergen om hvordan man skal snakke med barn.

Barnevernets fag- og utviklingsplan spesifiserer hvilken opplæring alle skal ha, og opplæring i samtaler med barn er et krav for alle ansatte. Ledelsen i barnevernet i Haugesund viser til at alle skal ha opplæring og trening i samtaler med barn og at det er flere ansatte i tjenesten som driver denne opplæringen. Alle ansatte får tilbud om opplæring hvor man kan filme seg selv i 2-3 saker og få tilbakemeldinger på samtalene.

Det vises til at barnevernet skal snakke med barn i alle saker. Vi blir informert om at i saker der det er mistanke om vold og overgrep mot barn, hender det at barnevernet diskuterer saken anonymt med politiet først. Dersom det er nok informasjon til å anmelde saken, får barnevernet ofte beskjed om ikke å snakke med barnet slik at politiet kan overta og etterforske saken.

Det er også sterk oppmerksomhet rundt å snakke med barnet i trygge omgivelser. Her samarbeider barnevernet med barnehager og skoler slik at de tilrettelegger for barnesamtaler i barnehagen eller på skolen.

Når vi snakker med barneverntjenesten vises det også til noen utfordringer. Det er ikke alltid lett å få barn til å snakke med barneverntjenesten og det kan også være krevende å tilrettelegge for gode samtaler. De fleste barn går på skole og samtaler må da tas i etterkant av skolen. Når barn er plassert i andre kommuner medfører det mye reising.

Funn fra stikkprøver

- ✓ Gjennom KPMGs stikkprøvekontroll er barnets medvirkning dokumentert med referat fra samtaler hvor barnet har deltatt eller med merknad om barnets mening i dokumenter der det er vesentlig i alle saker.

Når det gjelder *barnevernets egen mappekontroll*, viser denne at det er noen få avvik knyttet til barnesamtaler og barnets stemme.

4.4 Erfaringer fra fosterhjem

KPMG har gjennomført intervjuer med tre fosterfamilier. Utover å ha til felles at de alle er fosterfamilier, er det også forskjeller mellom familiene vi har intervjuet:

- ✓ En av fosterfamiliene har nylig blitt fosterfamilie
- ✓ En av fosterfamilie har vært fosterfamilie over en lengre periode
- ✓ En av fosterfamiliene er slektsfosterfamilie

Familiene har fått de samme spørsmålene og vi har sammenlignet svarene. Intervjuene har vært semi-strukturerte for å gjøre rom for mer detaljerte skildringer. Det er imidlertid ikke mulig å generalisere disse erfaringene til fosterfamiliers erfaringer i Haugesund generelt. Intervjuene gir likevel informasjon som det er verdt for kommunen å følge opp nærmere og vurdere mer systematisk:

- Når det gjelder krav i barnevernloven og forskrift om fosterhjem, så har fosterfamiliene vi har intervjuet fått de nødvendige planene på plass – tiltaksplan og omsorgsplan.
- Det gjennomføres oppfølgingsbesøk minimum 4 ganger i året i samtlige familier, slik loven krever. Det føres i tillegg tilsyn med barnets situasjon i hjemmet minimum 4 ganger i hjemmet av en tilsynsfører som er uavhengig av saken, slik loven krever. Det kommer frem i et intervju at det heller er «for mye» enn «for lite» oppfølging.
- Familiene er alt i alt fornøyd med saksbehandleren og tilsynsføreren.
- Familiene føler alt i alt at de blir tilstrekkelig fulgt opp – de er stort sett fornøyd. Et likhetstrekk er samtidig at familiene opplever oppfølgingen i begynnelsen som noe mer kaotisk og til dels svakere. Det gjelder blant annet informasjonsflyten.
- I den grad det er fellestrekk i disse intervjuene som tyder på misnøye i oppfølgingen, så er stikkordet *informasjon* – samtlige nevner at dette kan bli bedre, spesielt i begynnelsen. Det gjelder veiledning til fosterforeldre om hva som skal skje og når, og at det har vært til dels forvirrende og mange personer å forholde seg til. Informasjon som etterspørres handler blant annet om den «emosjonelle biten» av å være fosterforeldre.
 - Fosterfamiliene sier samtidig at manglende informasjon kan skyldes taushetsplikten, men at de da savner forklaringer på hva som kan gis av informasjon og hva som ikke kan gis. Det gjelder bl.a. informasjon om barnets situasjon og dets biologiske familie.
 - Det er til dels også mangelfull informasjon om hvilke tilbud (kurs o.l.) som er tilgjengelige for fosterforeldre. Det har riktignok blitt gitt tilbud om fosterhjemskurs.

- Det kommer frem at informasjonsflyten innad i barnevernet kan bli bedre når nye saksbehandlere kommer til og man må informere om ting på nytt.
- Når det gjelder barnets medvirkning så mener familiene at dette i deres tilfelle er godt ivaretatt. Det oppleves tvert imot heller som «noe slitsomt» for barnet det gjelder fordi det kan være mange ganger man skal fortelle om hvordan det går. Det nevnes også et eksempel der barnet ifølge fosterforeldrene ikke har blitt lyttet tilstrekkelig til og har følt seg «overkjørt». Revisjonen kjenner ikke til sakens detaljer og kan ikke vurdere dette nærmere.
- Når det gjelder fosterfamiliens vurdering av samarbeidet med andre tjenester er erfaringene mer blandede. Noen sier samarbeidet med f.eks. skolen har fungert godt, mens andre mener barnevernet har vært «for passive» overfor skolen.
- Det etterspørres også informasjon om hvilke tilbud som finnes i andre tjenester.

Det helhetlige inntrykket blant fosterforeldre er at barnevernet følger opp situasjonen i familien i tilstrekkelig grad og har høy kompetanse – mens det savnes informasjon og veiledning i bestemte sammenhenger. Siden KPMG bare har snakket med tre familier så vet vi ikke hvorvidt andre fosterfamilier vil kjenne seg igjen i erfaringene, men vi anbefaler likevel barneverntjenesten å vurdere hvorvidt informasjonen fosterfamilier får er tilstrekkelig, lett å forstå og forholde seg til og om den kommer til rett tid.

4.5 Fosterhjem og overganger mellom statlig og kommunalt barnevern

4.5.1 Samarbeid med Bufetat region vest – rekruttering og formidling av fosterhjem

I dette underkapitlet diskuterer vi overganger mellom statlig og kommunalt barnevern når det gjelder rekruttering og formidling av fosterhjem. Vi vurderer også i hvilken grad samarbeidet oppfattes som tilfredsstillende.

Nytt mandat for samarbeid

Det er etablert et nytt mandat for samarbeid mellom Bufetat region vest og Haugesund kommune fra 2020. Ledelsen Bufetat og barneverntjenesten er enige om å samarbeide systematisk rundt fire følgende områder:

1. «Følge systematisk opp saker hvor barn og unge er akutt plassert i beredskapshjem og institusjon, for å sikre fremdrift i sakene og redusere oppholdstid til alle barn.
2. Rekruttering i slekt og nettverk – systematisere samarbeidet mellom Barneverntjenesten og Fosterhjemstjenesten.
3. Systematisk oppfølging av alle institusjonsplasseringer, for å sikre at plasseringene er i tråd med barnets behov og videreføring planlegges for å sikre barnet den utviklingen det har behov for.
4. Systematisk oppfølging av barn plassert i statlige og private familiehjem.»⁹

Samarbeid med Bufetat rundt fosterhjem

Bufetat region vest er en regional fosterhjemtjeneste med fire avdelinger. Det er 12 personer som arbeider i Bufetats fosterhjemtjeneste i Haugesund. Disse bistår flere barneverntjenester, blant annet barnevernstjenesten i Haugesund.

Den statlige fosterhjemtjenesten får bestilling/henvisning fra kommunen når de ønsker fosterhjem til et barn i ny sak, eller hvis de ønsker nytt fosterhjem etter brudd i eksisterende fosterhjem. Bufetat region vest kan da bistå kommunen med kartlegging i slekt og nettverk, eller bistå med å finne et hjem

⁹ Mandat for samarbeidet mellom Haugesund og Bufetat, region Vest i 2020.

utenfor slekt og nettverk. I etterkant av plassering får fosterhjemmet tilbud om opplæring (Pride slekt og nettverk) fra Bufetat. I tillegg arrangerer Bufetat grupper for nye kommunale fosterhjem og samlinger for kommunale fosterhjem. Bistandsplikten for den statlige fosterhjemstjenesten er å formidle fosterhjem til kommunen.

Når det gjelder det nye samarbeidet rundt rekruttering i slekt og nettverk – punkt 3 i samarbeidsmandatet for 2020 - så har det tidligere vært et samarbeidsprosjekt rundt dette som Haugesund har vært en del av. Bufetat region vest hadde oppdrag fra Bufdir om å inngå samarbeid med de kommunene som hadde lav andel plasserte barn i slekt og nettverk (ifølge kommunemonitoren), og Haugesund var en av disse. Vi får opplyst at det nye samarbeidet er veldig likt det tidligere samarbeidet hvor Haugesund var en prosjektkommune, men at samarbeidet har hatt et opphold på et år og på sett og vis blitt gjenstartet med det nye mandatet.

Erfaringer fra barnevernet i Haugesund

Bufetat har som nevnt tidligere ansvar for *rekruttering av fosterhjem*. Det kommer frem i intervjuer at det er utfordrende når det er mangel på fosterhjem. Det opplyses at Haugesund kommune har hatt mange brudd i fosterhjem i 2020. De har da forsøkt å støtte opp fosterforeldrene, men har møtt på utfordringer med å omplassere barna. Deretter har barn blitt boende i beredskapshjem over tid, noe som oppfattes som uheldig.

Den kommunale barneverntjenesten gjør i 2020 en kartlegging av mulige fosterforeldre i slekt og nettverk. Det er føringer på at man først skal se etter fosterforeldre i slekt og nettverk og det anses også som det beste for barna.

Revisor blir fortalt at barnevernet i Haugesund ikke alltid blir fornøyd med hjemmene som Bufetat tilbyr. I slike tilfeller sier den kommunale barneverntjenesten fra til Bufetat.

Samarbeid med det statlige barnevernet når det gjelder *overganger* – f.eks. når det er saker i den kommunale barnevernstjenesten som skal flyttes til den statlige – omtales i intervju som relativt velfungerende. Det vises til at man snakker «samme språk» og har gode samarbeidsmøter med Bufetat.

Det hender imidlertid, ifølge ledere i barneverntjenesten, at det blir diskusjoner mellom det kommunale barnevernet og Bufetat om hvem som har ansvaret og som bør gjøre mest i forbindelse med konkrete saker – eller hvor det kan være kapasitetsutfordringer eller ventetid hos den andre parten. I slike tilfeller kan det være krevende å finne tilbudet som familien trenger.

Samarbeidet sies tilsvarende å være sårbart i overgangsfaser hvor den enkelte familie kan oppleve at det er ventetid på tiltaket man har behov for. Men det overordnede bildet, ifølge vår respondenter i barneverntjenesten, er at man klarer man å få til overganger som fungerer.

Samarbeidet nevnes av flere å ha blitt bedre over tid, og at det er større enighet om saker nå enn tidligere.

Bufetats erfaringer

I intervju med fosterhjemstjenesten i Bufetat kommer det frem at samarbeidet med kommunen, overordnet sett, fungerer godt. Dette er altså et gjensidig syn mellom barnevernet i Haugesund og Bufetat region vest. Det opplyses at det er den enkelte rådgiver i Bufetat som har samarbeid med kommunene.

Det vises riktignok i intervju til enkeltstående saker hvor det har vært ytret frustrasjon fra saksbehandlere om samarbeidet, men Bufetat påpeker at dette er ikke gjennomgående og ikke noe ekstra enn normalt i andre kommuner.

En respondent i Bufetat viser til at det er kommunen som har beslutningsmyndighet når det gjelder valg av fosterhjem eller institusjon, men at Bufetat kommer med sine anbefalinger. Det hender Bufetat er uenig i kommunens valg av tiltak i den enkelte sak og kan uttale dette skriftlig. Det har da vært

tilfeller hvor den kommunale barneverntjenesten har sendt brev og klaget til Fylkesmannen. Det vises til at dette er noe kommunen har rett til, men at det i slike tilfeller ikke er mulig med fruktbar dialog.

Det har også forekommet at fosterhjem ringer Bufetat fordi de opplever frustrasjon over ikke å bli hørt av kommunen. Haugesund utpeker seg ifølge Bufetat ikke negativt i så måte og holder Haugesund orientert om en del av disse sakene. Det er ikke mange slike saker og Bufetat er her opptatt av ikke å skape konflikt eller overprøve kommunen.

Kommunikasjonen i forbindelse med Bufetats veiledningsansvar overfor kommunen oppfattes som god. Det vises til at kommunal og statlig barnevern har forskjellig kompetanse og at synergiene må utnyttes godt. Tilgjengelighet på fosterhjem anses også av Bufetat som den største utfordringen.

KPMG har spurt Bufetat om deres erfaringer med det nye samarbeidsmandatet så langt. Bufetat viser til at de har utarbeidet en ny veileder for rekruttering i slekt og nettverk og at Haugesund har vært positive til den. Samarbeidet hadde en «treg oppstart», men er nå bedre i gang. Det har ikke vært gjennomført noen målinger av samarbeidet ennå.

Oppsummering – rekruttering, formidling og overganger

Oppsummert peker barneverntjenesten i Haugesund på følgende utfordringer i samarbeidet:

- Mangel på fosterhjem og vanskeligheter med å rekruttere
- Visse diskusjoner knyttet til ansvar i enkeltsaker
- Sårbarhet i overgangsfaser
- Kapasitet og ventetid i visse tilfeller

Respondenter i Bufetat viser til at samarbeidet overordnet sett er godt, men at det kan være uenigheter mellom kommunen og Bufetat om enkeltsaker. Ansvarsområdene mellom statlig og kommunalt barnevern oppfattes som tydelige, men det er jevnlig diskusjoner om hva som bør forsterkes. Det er igangsatt et nytt samarbeid om rekruttering av fosterhjem i slekt og nettverk, som er en fortsettelse av tidligere samarbeid.

4.5.2 Forberedelser til ny barnevernlov og økt ansvar for fosterhjem

Barnevernavdelingens vurdering av økonomiske og administrative kostnader ved ny lov

Barnevernet vurderer at ny barnevernslov vil gi kommunen høyere kostnader knyttet til at:

- Ny barnevernlov vil blant annet gi den kommunale barneverntjenesten større ansvar for hjelpetiltak og et større ansvar for fosterhjem.
- Det finnes i dag en del statlige hjelpetiltak og fosterhjem. Barneverntjenesten vil etter reformen få ansvar for flere tiltak og flere barn i fosterhjem.
- Barnevernet i Haugesund viser til at kommunen må bygge opp et apparat for å håndtere det Bufetat har ansvar for nå. Dette innebærer også flere ansettelser.
- Ettervern for ungdom er endret fra 18-23 år til 25 år. Dette vil øke antall brukere hos barnevernet.
- Det er også signalisert at institusjonstiltak blir dyrere, så også her vil kostnadene øke.
- I dag finnes det fosterhjem hvor kommunen søker forsterkningstiltak fra Bufetat. Bufetat refunderer det som overstiger egenandelen, og dette vil falle bort i ny reform.

Antagelsen om høyere kostnader går sammen med usikkerhet om hva som blir de økte inntektene. Kommunen skal stå for flere tiltak samtidig som økningen i rammen er ukjent.

Barnevernet viser til at det trengs ressurser i form av flere stillinger. Barneverntjenesten har spilt inn at de trenger 5 nye stillinger i 2021, men mener at det reelle behovet i 2021 er nærmere 10, spesielt som følge av det økte ansvaret for fosterhjem.

Barnevernet informerer oss om at de arbeider for at tiltakene ikke skal bli dyrere enn nødvendig, men at det er faglige vurderinger av barnets behov som skal avgjøre.

Hvordan arbeides det med forberedelsene?

Gjennom intervjuer har vi forsøkt å kartlegge hvordan barneverntjenesten forbereder seg på ny barnevernreform.

Det kommer her frem at barnevernet i Haugesund har rapportert inn tiltaksbehov i forbindelse med budsjettet og videre at det har blitt bedt om økte ressurser de siste 2-3 årene, med bakgrunn i endrede behov og nye krav og endringer i barnevernloven. Virksomhetsledelsen i barnevernet tar også dette opp med kommunalsjef oppvekst fortløpende.

I tillegg til budsjettmessige vurderinger gjøres det vurderinger knyttet til kompetanse. Barnevernsansatte i Haugesund kommune har fulgt videreutdanninger fra Bufdir.

Revisor blir videre informert om at virksomhetsleder og kommunalsjef oppvekst tidlig i høst deltok på møte med Fylkesmannen hvor det ble gjort en kartlegging av hvordan kommunene tenker om reformen og hvordan de er forberedt på den. I november ble det avholdt et nytt møte hvor også KS og Bufdir deltok for å diskutere barnevernreformen og hvordan kommunene er rustet til å møte den.

Det formidles i intervju at det er viktig å rette oppmerksomhet mot reformen. Virksomhetsleder for barnevernet har formidlet at kommunen bør begynne opprustning siste halvår 2021 slik at man er klar i 2022. For kommunen fremstår det ikke som klart fra statlig hold ennå om hvordan reformen blir helt konkret, og flere i barneverntjenesten opplyser i intervju at det er vanskelig å forberede seg.

I intervjuer opplyses det om at barnevernet har to pågående prosjekter med statlig støtte gjennom læringsnettverket som er nyttige i forberedelsene til ny reform, og som vil sette barnevernet bedre i stand til å ta over det økte ansvaret for fosterhjem og for hjelpetiltak:

- ✓ *Oppstartspakken.* Oppstartspakken er et fosterhjemsprosjekt hvor man har koblet på alle kommunene i nærområdet. Her piloterer man en oppstartspakke for alle fosterforeldre. Målet er at alle saksbehandlere skal få veiledning i pakken for hvordan de skal følge opp fosterforeldre. Man skal prøve ut en pilot fra 1.1.2021. Det er flere små kommuner rundt Haugesund kommune som ikke kan drifte dette selv, og som er avhengig av at Haugesund leder an i arbeidet.
- ✓ *Utvikling og utprøving av grunnmodell for hjelpetiltak.* Haugesund kommune har sammen med ni andre barneverntjenester mottatt tilskudd fra Bufdir til utvikling og utprøving av grunnmodell for hjelpetiltak. Grunnmodellen skal gi faglige anbefalinger for forsvarlig hjelpetiltaksarbeid og bidra til å styrke kvalitet, forutsigbarhet og likeverdighet i hjelpen som gis. Tre kompetansesentre – Nasjonalt utviklingssenter for barn og unge (NUBU), regionsentrene RKBU Vest og Rbup Øst og Sør – har ansvaret for utviklingen av hjelpemodellen og vil innhente erfaringer fra kommunene som deltar. Haugesund skal se på justert modell og pakker for hvordan barn skal følges opp, slik at disse kan prøves ut allerede i 2021. Arbeidet varer ut 2021 med mulighet til forlengelse.

Prosessen fremover

I januar skal barnevernet gjennomføre ny risikovurdering hvor kommunen vurderer hvordan de ligger an i forbindelse med den nye loven. Når barneverntjenesten har tall/statistikk for 2020, vil dette brukes for å planlegge tiden frem mot 2022.

Barnevernet vil videre nedsette en gruppe som går gjennom hvilke tiltak kommunen har for ulike aldersgrupper, og hvilke tiltak man har som man ikke trenger. Man vil også vurdere hvilke tiltak man kan utføre bedre, som en del av forberedelsen til ny lov. Det vil videre lages sak til politikerne om forberedelsene.

Tilstandsrapporten vil legges frem til budsjettbehandlingen for 2022. Det som spilles inn til budsjettet i 2022 vil være prioriterte områder som man bør fokusere på inn mot ny lov.

Betraktninger fra Bufetat

I forbindelse med ny barnevernlov viser en informant vi har intervjuet i Bufetat også til usikkerhet om hvilke endringer som kommer og at det foreløpig er få signaler fra Bufdir om dette. Informanten er spesielt spent på hva som vil skje knyttet til refusjon på utgifter til fosterhjem (forsterkningstiltak, nevnt ovenfor). Det vises til at kommunens oppfatning her er at et større ansvar for fosterhjem må henge sammen med hva man får i refusjon fra staten. Det vises videre til at Bufetat vil fortsette å ha et ansvar for formidling av fosterhjem.

4.6 Vurderinger

Som på andre områder i barneverntjenesten finnes det svært mange rutiner om hvordan man skal følge opp barn i fosterhjem. Etter vår vurdering bør det være mulig å forenkle både når det gjelder antall rutiner og lengden på noen av rutinene, noe som kan gjøre det lettere for de ansatte å gjøre seg kjent med og ta rutinene i bruk i det daglige arbeidet. Samtidig har vi forståelse for at det er et komplekst felt med mange lovkrav.

Avvik på rutinene registreres i et eget felles system (Risk manager) som gjør det mulig å jobbe systematisk med avvik. Kommunen gjør også kvartalsvise mappekontroller.

Når det gjelder spørsmålet om hvordan kommunen sikrer barns medvirkning, så finnes det en egen rutine om samtaler med barn i fosterhjem. Kommunen jobber slik vi vurderer det systematisk med kompetansebygging innenfor barnesamtaler, gjennom opplæring, fagdager m.m. Kommunen har også bidratt til å utvikle nye programmer for samtaler med barn. Dette inntrykket forsterkes av tilbakemeldinger fra fosterfamiliene vi har intervjuet. Tilbakemeldingene er at det gjennomføres jevnlig samtaler med barnet. I revisjonens egen stikkprøvekontroll er samtaler med barn dokumentert i alle saker. I kommunens egne mappegjennomganger som vi har fått oversendt fra 2019 er det heller ingen avvik knyttet til samtaler med barn. Kommunens egen vurdering i mappekontrollen er at det må jobbes kontinuerlig med samtaler med barn og at dette er noe man ikke er gode nok på. Revisjonen er, til tross for dette, av den vurdering at dette er et område det jobbes systematisk og godt med i kommunen.

Et område hvor det er avdekket forbedringspotensial er hvordan kommunen veileder fosterforeldre. Revisjonen kjenner ikke sakene til fosterforeldrene vi har snakket med i detalj, men konstaterer at familiene er misfornøyd med deler av veiledningen de har fått. Det gjelder spesielt veiledning like etter at de har blitt fosterforeldre, bl.a. knyttet til den «emosjonelle» biten av hvordan det er å være fosterforeldre. Det etterspørres også veiledning om hvilke aktuelle tjenester og tilbud som finnes. Her bør barneverntjenesten gjøre en vurdering av i hvilken grad informasjonen til fosterforeldre er god nok.

Spørsmålet om hvordan kommunen har rigget seg for å møte det økte ansvaret for oppfølgingen av fosterhjem i ny barnevernlov, er krevende å vurdere fordi det er uklart hvordan den nye loven blir. Det er knyttet usikkerhet både til endret utgifts- og inntektsnivå. Revisjonens overordnede vurdering er at kommunen gjør gode forberedelser og at det er tenkt helhetlig rundt prosess. Blant annet er det et utstrakt samarbeid med Bufdir, Bufetat, Fylkesmannen, KS o.a. for å samle informasjon og gjøre konkrete vurderinger.

5. Samarbeid

5.1 Revisjonskriterier

I dette kapitlet svarer vi på problemstillingen «3. Hvordan fungerer samarbeidet mellom barnevernet og de andre delene av den kommunale forvaltningen, politiet og frivillige organisasjoner, med særlig vekt på samarbeidet med barnehagene og skolene?»

I dette kapitlet benytter vi følgende revisjonskriterier:

- ✓ Lov om barneverntjenester (Barnevernloven)
- ✓ Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven)
- ✓ Rundskriv Q-16/2013 Forebyggende innsats for barn og unge
- ✓ *Til barnets beste – samarbeid mellom barnehagen og barneverntjenesten* – veileder Barne- og likestillingsdepartementet og Kunnskapsdepartementet
- ✓ Kommunale vedtak og retningslinjer
- ✓ NOU 2017: 12: Svikt og svik – Gjennomgang av saker hvor barn har vært utsatt for vold, seksuelle overgrep og omsorgssvikt

Se vedlegg 2 for detaljert liste over revisjonskriterier.

Vurderingene i dette kapitlet bygger på en gjennomgang av samarbeidsrutiner som eksisterer mellom barnevernet i Haugesund og andre tjenester.

KPMG har i tillegg intervjuet flere respondenter innenfor politiet, skolen og barnehagen. Respondentene er valgt fordi de har både egne erfaringer og i særskilt kompetanse til å vurdere samarbeidet. De blir med andre ord brukt både som «respondenter» (som deler egne erfaringer med samarbeidet), og som «informanter» (som i kraft av eget kompetanseområde kan gi verdifull informasjon om og vurderinger av samarbeidet).

Når det gjelder de utvalgte skolene og barnehagene vi har snakket med, er de valgt fra en liste over mulige skoler og barnehager å intervju. Når vi sammenfatter disse erfaringene, så er det nettopp *utvalgte erfaringer* som kan belyse samarbeidet. Disse er ikke nødvendigvis representative for hva alle skoler eller barnehager i Haugesund mener, men gir et innblikk i barnevernets samarbeid med konkrete skoler og barnehager. I den grad det blir avdekket mangler i samarbeidet, eller hvorvidt noe fungerer spesielt godt på disse skolene og barnehagene, er det også verdifull informasjon.

Kapitlet er bygd opp slik at vi først beskriver samarbeidsrutiner som omfatter oppvekstfeltet mer generelt, samt sentrale rutiner og løsninger som omfatter flere tjenester, slik som «psykososiale team» og «Stafettloggen». Deretter redegjør vi for tjenestespesifikke rutiner. Etter det gjennomgår vi erfaringer fra tjenestene om hvordan samarbeidet fungerer i praksis – både barneverntjenestens erfaringer og andre tjenesters erfaringer. Til slutt gir vi våre vurderinger av samarbeidet.

5.2 Rutiner, planer og samarbeidsavtaler

Oppvekstområdet – temaplan og jevnlig ledermøter

Haugesund kommune har en egen temaplan for oppvekst. I planen er det utarbeidet felles mål og tiltak for hele oppvekstområdet. Noen tiltak er virksomhetsspesifikke, mens andre er tverrfaglige og gjelder flere tjenester.

I tillegg gjennomføres det ukentlig felles ledermøter hvor kommunalsjef oppvekst, barnehagesjef, skolesjef, leder PPT, leder for barnevernet og leder for helsestasjon og skolehelsetjenesten deltar.

Rutine for tverrfaglig samarbeid

Barnevernet har en egen «rutine for tverrfaglig samarbeid».¹⁰ Prosedyren gjelder for «alt tverrfaglig arbeid». Hensikten er å «sikre kvalitet på barneverntjenestens tjenester ved at den samlede kompetansen blir benyttet maksimalt og at informasjonsflyten er kontrollert og i henhold til lover/regler.» Rutinen har videre som formål å sikre informasjonsflyt mellom samarbeidspartnere.

Rutine for tverrfaglig ansvarsgruppe for gravide LAR-pasienter

I Haugesund kommune finnes det en egen tverrfaglig ansvarsgruppe for gravide LAR-pasienter (pasienter på legemiddelassistert rehabilitering). Når det er kjent at en LAR-pasient er gravid skal Rusteamet i kommunen kalle inn pasienten, NAV, barneverntjenesten og nyfødtavdelingen ved sykehuset til et informasjonsmøte. Rutinen regulerer hvilke møter som skal finne sted og hva som skal besluttes på møtene. Etter første møte skal det blant annet tas stilling til ev. innleggelse på institusjon og behov for oppfølging fra kommunale instanser.¹¹

Ungdomsteam

«Ungdomsteam» er underlagt barneverntjenesten og jobber primært forebyggende (jf. § 3,1 i Lov om Barneverntjenester). Teamene skal være lett tilgjengelige, ubyråkratiske og fleksible. Tilbudet er et frivillig samtaletilbud for ungdom fra 12- 18 år. De fleste henvisningene til ungdomsteamet kommer fra sosiallærere ved ungdomsskolene. Foreldre og ungdom selv har også mulighet til å henvende seg til teamene. Ungdomsteamenes målgruppe er ungdom som begynner å utvikle psykososiale vansker. De som allerede mottar hjelp fra andre deler av hjelpeapparatet, er utenfor målgruppen til ungdomsteamene.

I henvisningsskjemaene til ungdomsteamene fremgår det at følgende instanser er aktuelle for å være involvert i ungdomsteam: sosiallærere, PPT, BUP, politiets forebyggende enhet, barneverntjenesten, skolehelsetjenesten og helsestasjonen for ungdom.¹²

Psykososiale team i skolen

Det finnes en egen rutine for «psykososiale team» i skolen. Teamene er tverrfaglig sammensatt og hensikten er «å forebygge psykososiale vansker hos skolebarn, det vil si å fange opp og gripe fatt i utsatte barn og unge så tidlig som mulig. Teamene skal ha spesiell oppmerksomhet på angst, usikkerhet, lavt selvbilde, depresjon og de elevene som ikke synes så godt.»¹³ Det er et psykososialt team på hver skole.

Aktører som deltar i psykososiale team er barnevernet, helsesykepleier, ungdomsteam, politiet og rektor. Det er to hovedtyper av saker som tas opp i teamene:

- ✓ I noen tilfeller har skoler bekymring uten å ha samtykke fra foreldrene. Her kan man diskutere problemstillinger knyttet til bekymringen anonymt; hvor barnevernet deltar med sin ekspertise og kan f.eks. gi skolen råd om hva den skal gjøre.
- ✓ I andre tilfeller har skolen innhentet samtykke fra foreldrene og da kan man diskutere bekymringen åpent med skolen.

Videre kommer det frem at teamene noen ganger benyttes til å diskutere en tredje type problemstilling som går på generelle trender og bekymringsfulle utviklingstrekk.

¹⁰ [Rutiner - Haugesund kommune](#)

¹¹ Rutine for tverretattlig ansvarsgruppe for gravide LAR-pasienter.

¹² [Rutiner - Haugesund kommune](#)

¹³ [Rutiner - Haugesund kommune.](#)

Psykososiale team i skolene reguleres av en egen rutinebeskrivelse. Gjennom intervjuene kommer det frem at praksisen kan være noe ulike fra team til team og at det er variasjoner i bruken av teamene. Kommunen har imidlertid ikke statistikk som viser disse variasjonene helt presist. Det finnes heller ingen overordnet «styringsgruppe» som har ansvar for å kartlegge bruken av teamene slik det er i forbindelse med Stafettloggen.

Sonemøter

Tidligere hadde også barnehagene psykososiale team. Det fremgår av intervju at dette nå har blitt erstattet av «sonemøter».

Barnehagene i Haugesund kommune er inndelt i ulike «soner»:

- ✓ Nord
- ✓ sentrum
- ✓ øst/sør.

Møtene fungerer slik at styrerne i barnehagene i den enkelte sone gjennomfører månedlige møter med Pedagogisk støtteenhet for barnehage (PSE) og Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT). Hensikten med sonemøtene er å ha en gjennomgang av status i sonen, drøfte faglige utfordringer og fokusområder. I juni hvert år sender PSE og PPT ut en oversikt over kontaktpersoner for de enkelte sonene og møteoversikt for neste barnehageår.

«Sonemøter» blir også nevnt som en aktuell arena for barneverntjenesten. Barnevernet har imidlertid ikke deltatt på sonemøtene ennå, men uttaler i intervju at de har ambisjoner om å delta på disse møtene fremover.

Stafettlogg

«Stafettloggen» er en viktig samhandlingsmodell rundt barn og ungdommer det er knyttet bekymringer til i Haugesund kommune.. Stafettloggen er en del av programmet Bedre tverrfaglig innsats (BTI) og Haugesund kommune har vært med på å pilotere bruken av loggen.

På kommunens hjemmeside beskrives loggen slik:

«Bedre tverrfaglig innsats, stafettloggen, setter barnets/elevens utvikling og foreldrenes medvirkning i sentrum.

Haugesund kommune har som mål å sikre tidlig innsats og et helhetlig kommunalt tjenestetilbud for barn og unge og familiene deres - med samordnede tjenester av høy kvalitet.

Ved foreldres samtykke opprettes en stafettlogg der alle tiltak beskrives, blir gitt ansvar og evalueres. Den som er tettest på barnet/eleven i tjenestene, har ansvar for loggen. Loggen vil følge barnet/eleven gjennom barnehage/skoleløpet, dersom den ikke avsluttes. Loggen vil sikre enklere samhandling og informasjonsflyt mellom foreldre, barn/elever og faggrupper i kommunen og hindre oppfølgingsbrudd ved alle overganger.

Haugesund kommune har tatt i bruk stafettloggen i samtlige skoler og barnehager samt hjelpetjenestene. Kommunen høster svært nyttige og positive erfaringer gjennom bruken av verktøyet.»¹⁴

Stafettloggen består av ulike trinn:

- **Nivå 0** beskriver den første oppmerksomheten knyttet til bekymring for et barn. Det kan her innledes en «undringssamtale» med det enkelte barn/elev. Disse samtaler er regulert av en egen mal for undringssamtaler.

¹⁴ <https://www.haugesund.kommune.no/stafettloggen>

- På nivå 1 drøftes bekymringen med leder. Dersom det skal opprettes stafettlogg for barnet må det innhentes samtykke fra foreldrene etter eget samtykkeskjema. På nivå 1 gjennomføres det interne møter i den enkelte tjeneste (f.eks. skole) med foreldre og barnet. Møtene loggføres. På dette nivået vurderes det om hvorvidt en ny tjeneste/instans bør involveres. Dersom man fortsetter med (kun) interne tiltak i den aktuelle tjenesten holder Stafettloggen seg på nivå 1. Dersom en ny instans involveres går loggen over til nivå 2.
- På nivå 2 inviteres en ny tjeneste inn, etter samtykke fra foreldrene. Her fortsetter dialogen mellom tjenesten, foreldrene, barnet og den nye tjenesten – samordnede tiltak vurderes i stafettloggsmøte. Det vurderes om ytterligere instanser skal trekkes inn eller om tiltakene skal fortsette på nivå 2.
- Går stafettloggen videre til nivå 3 inkluderes enda en tjeneste etter samtykke fra foreldrene. På møtene på nivå tre vurderes samordnede tiltak og behov for nye tiltak. Foreldrene inviteres med på møtene.

En kartlegging av 18 norske kommuner som bruker loggen fra 2019 gjennomført ved KoRus-Sør, viser at det er noe ulik praksis i kommunene om på hvilket nivå det opprettes logg. Noen kommuner oppretter på nivå 0, noen på nivå 1 og andre først på nivå 2 idet et tverretattlig samarbeid inngås.¹⁵ I Haugesund kommune opprettes det logger regelmessig på nivå 1, 2 og 3. Statistikk vi ble forelagt i samtale med Haugesund kommune 18.12.2020 viser at det i da var 637 aktive stafettlogger i kommunen. 445 av disse er på nivå 1, 177 er på nivå 2, mens 15 logger har gått videre til nivå 3.

Ansvar for å følge opp stafettloggen er regulert i *Kompendium for drift og vedlikehold av Stafettloggen*.¹⁶ Det fremgår her at det overordnede ansvaret for drift og vedlikehold av Stafettloggen ligger i avdeling skole og avdeling barnehage innenfor kommunalområdet oppvekst. Disse har ansvaret for drift og vedlikehold, spørsmål knyttet til webløsningen, ajourføring av lister til ansatte innenfor oppveksttjenestene mv. De enkelte avdelingene skal følge flyten av logger ved kontroll to ganger i året. Loggene registres i et datasystem som heter Conexus.

De ulike tjenestene i oppvekstsektoren, herunder barneverntjenesten, deltar i en egen «pådrivergruppe» for Stafettloggen som rapporterer til oppvekstsjefen. I samtaler med barnevernledelsen og ressurspersoner med ansvar for loggen innenfor avdeling skole blir vi informert om at følgende aktører deltar i pådrivergruppen:

- ✓ virksomhetsledere i barnevernet, PPT, helsestasjon og skolehelsetjenesten, skole og barnehage.
- ✓ rektorer, styrere i barnehager, helsesykepleiere og SLT-koordinator.

Kommunen opplyser at pådrivergruppen har ansvaret for drift og implementering av loggen og for å holde «holde trøkket oppe».

I kompendium for drift og vedlikehold av Stafettloggen står det videre at det skal være utpekt ressurspersoner ved hvert tjenestested – små tjenestesteder skal ha minst en ressursperson; større steder bør ha to.

For barnevernet er det krav om at stafettlogger skal registreres i sjekklister, meldingsskjemaer, tiltaksplaner og omsorgsplaner. Informasjon om stafettloggarbeidet skal i henhold til kompendiet gis hvert kvartal på seksjonsmøter, hvor også arbeidet med loggene skal evalueres. Info om stafettloggen skal gis til alle nyansatte og vikarer som en del av opplæringsrutinene.

Det følger egne veiledere til Stafettloggen, både for skolen og barnehagen.¹⁷

¹⁵ Stafettloggen – erfaringer fra kommuner så langt. Rapport utarbeidet av Rosanne Kristensen og Liv Drangsholt ved KoRus-Sør, Borgestadklinikken.

¹⁶ Kompendium for drift og vedlikehold av Stafettloggen. Haugesund kommune. 2017.

¹⁷ Veilederne er tilgjengelig på nett her: [Rutiner - Haugesund kommune](#).

Helsetjenestene

Representanter fra de ulike helse- og omsorgstjenestene deltar på mange av de tverretatlige teamene som omfatter flere tjenester og som er omtalt ovenfor:

- ✓ Tverretatlig ansvarsgruppe for gravide LAR-pasienter
- ✓ Psykososiale team
- ✓ Sonemøtene
- ✓ Stafettloggen

I tillegg finnes det en egen samarbeidsavtale mellom BUP Haugesund, Helse Fonna og Barneverntjenesten i Haugesund og Utsira. Formålet med avtalen er å sikre barn og unge et godt samordnet tilbud til rett tid. I henhold til avtalen skal det finne sted et årlig samhandlingsmøte på overordnet nivå. Møtene skal legge opp til gjensidig informasjonsutveksling og diskusjon av overordnede problemstillinger. Ifølge avtalen skal det også samarbeides faglig mellom BUP og barneverntjenesten for å sikre at barn og unge får den riktige hjelpen i enkeltsaker. Partene skal også orientere hverandre om nye planer eller endringer som har betydning for samarbeidet. Avtalen ble undertegnet i 2019 og gjelder for tre år.¹⁸

Politiet

Det foreligger en egen samarbeidsrutine for vold og seksuelle overgrep mot barn gjeldende for Sør-Vest politidistrikt og barneverntjenesten (rutinen gjelder fra 12. april 2019). Rutinen gir retningslinjer og føringer for samarbeid mellom politiet og barneverntjenesten ved vold og seksuelle overgrep mot barn (0-18 år). Rutinen gjelder for Sør-Vest politidistrikt, Statens Barnehus Stavanger og 13 forskjellige kommuner, inkludert Haugesund. Det er frivillig for kommunene å ta den i bruk.

Det gjennomføres regelmessige samarbeidsmøter mellom barnevernet og politiets forebyggende avdeling – møtene finner sted ca. hver 6 uke. På møtene diskuteres saker og barnevernet får informasjon fra politiet. Dette gjelder ungdom med ruskontrakt, ungdommer som har utfordringer med kriminalitet eller andre utfordringer som er interessante for barnevernet.

Politiet deltar på psykososiale team sammen med barnevernet og andre tjenester. Politiets forebyggende enhet deltar også på møter med ungdomsteamene.

Frivilligheten

Det finnes ikke egne planer eller rutiner for samarbeid mellom barnevernet og frivillige organisasjoner. KPMG har fått opplyst at barnevernet i Haugesund ikke har noe systematisk samarbeid med frivillige organisasjoner.

5.3 Erfaringer fra tjenestene

5.3.1 Skolen

Barnevernets erfaringer

Det fremkommer av intervjuer at barnevernet har jevnlig kontaktmøter på alle skolene. Det skal være minst 4 møter i året, men det varierer fra skole til skole. Noen skoler har månedlige møter med barneverntjenesten, andre færre. Ledere innenfor barneverntjenesten opplever at det er et godt samarbeid mellom barnevernet og skolene. Barneverntjenesten forsøker å være tilgjengelig overfor skolene, men tror kanskje at noen skoler ikke opplever det slik. Når det gjelder utadrettet virksomhet, så finnes det ikke jevnlig informasjonsdager e.l. Det er imidlertid kontaktmøter der skolen kan bli kjent med barneverntjenesten og hva de kan bistå med.

¹⁸ Samarbeidsavtale mellom BUP Haugesund, Helse Fonna og Barneverntjenesten i Haugesund og Utsira.

Barneverntjenesten opplyser at de i forbindelse med akutte saker reiser ut til skolene og gir råd om hvordan de skal følge opp barna. Noe av samarbeidet med skolene er knyttet til barneavhør, hvor skolene ofte følger barna som følge av at de har den tetteste relasjonen med barnet. Fra skolene kommer det mange meldinger til barnevernet. Skolene melder i større grad enn hva for eksempel barnehagene gjør.

Det finnes psykososiale team på skolene som barnevernet deltar fast i. Her diskuteres barn og ungdom som bekymrer, og barnevernet drar på besøk for å informere om barnevernet til ulike tjenester. Mange saksbehandlere deltar i et psykososialt team fast – tilbakemeldingene fra deltagelsen i teamene er at de er nyttige. Det er imidlertid ikke alle skolene som bruker de psykososiale teamene.

Det kommer frem av intervjudata at det er forskjeller mellom skolene i hvilken grad stafettloggen benyttes. Noen har en vei å gå når det gjelder å ta den i bruk. Videre fremkommer det av intervjudata at samarbeidsrutinene med skolene anses som hensiktsmessig, men at det er potensial til å utnytte samordningen oppvekstfeltet gir, f.eks. knyttet til tidlig innsats, i større grad.

Skolens erfaringer

Den kommunale forvaltningen

Det vektlegges i intervju at samarbeid mellom barneverntjenesten og skolen på overordnet nivå fungerer godt. Begge tjenestene er organisert under oppvekstfeltet med felles ledelse og jevnlig ledermøter. Mye av det overordnede samarbeidet mellom barneverntjenesten og det skolefaglige nivået er ikke nedfelt i konkrete rutiner. Det oppleves da at systemet kan være sårbart og at det er behov for et mer formalisert system som vil være der, dersom noen f.eks. slutter. I tillegg er det et behovsbasert samarbeid, hvor det er samhandling mellom saksbehandlere knyttet til konkrete barn.

Det fremkommer av intervjudata at alle skolene bruker stafettloggen – men i varierende grad. Alle skolene har en kontaktperson og rektor er øverste ansvarlig for bruk av stafettloggen. Det er noe uklart hvorfor skolene bruker loggen ulikt. Samtidig melder flere skoler nå tilbake til skoleavdelingen om at de er blitt flinkere til å bruke loggen, samt flinkere til å inkludere eleven, enn tidligere.

Alle skolene har psykososiale team. Møtene i teamene deles i to: Det som går på systemcase og det som går på enkeltsaker. I forbindelse med enkeltsaker skal samtykke innhentes fra foreldrene og foreldrene har mulighet til å delta. Det fremkommer av intervjudata at barnevernets deltagelse i teamene varierer. En del av dette kan skyldes kapasitet, og det nevnes at det var hyppigere deltagelse fra barnevernet tidligere.

Et tiltak som nevnes som kan bidra til å forbedre samarbeidet med barnevernet er at den enkelte skole kunne hatt en fast kontaktperson hos barnevernet, på samme måte som det er en fast kontaktperson i de psykososiale teamene. Det er samtidig forståelse i skolesektoren for at barnevernet er presset og må gjøre prioriteringer.

Det oppleves som positivt at det er lett for skolene å ta kontakt med barnevernet, og at tjenestene er samlet under en oppvekstavdeling, noe som gjør at man kan se hele barnet.

Erfaringer i utvalgte skoler

Samarbeidet med barnevernet oppleves på noen skoler å være på sak til sak-basis. Videre er det på disse skolene ikke rutiner for å møte barnevernet jevnlig. En rektor ved en skole viser til at det er lite samarbeid på systemnivå, og at samarbeidet denne skolen har med barnevernet i andre kommuner er mer gjennomgripende.

Det oppgis at barneverntjenesten ikke alltid deltar i psykososiale team på den enkelte skole, men at de deltar i aktuelle saker knyttet til enkeltelever. Forklaringen som angis her er kapasitet. En skole vi snakket med har ikke et slikt team og viser til at samarbeidet er knyttet til enkeltsaker. Det etterlyses her en egen kontaktperson som har den enkelte skole som ansvarsområde, noe som ville kunnet bedre samarbeidet.

Det fremkommer av intervju med to skoler at barnevernet de siste årene ikke har arbeidet spesielt utadrettet og at forklaringen sannsynligvis er at barnevernet har mangelfull kapasitet.

Når det gjelder det faktiske samarbeidet om enkeltsaker, fungerer samarbeidet stort sett som det skal, men begge skolene vi har snakket med oppfatter kvaliteten på samarbeidet som personavhengig.

Fra synspunktet til en rektor vi har snakket med, så virker ikke stafettloggen på mer enn nivå 1 – dvs. de interne tiltakene i skolen før en ny instans involveres på nivå 2. På nivå 2 oppleves loggen å bli for uoversiktlig. Det sies at idet tjenester som PPT, BUP og barnevernet blir med oppleves det å bli for komplisert. Etter dennes oppfatning er ideen god, men den fungerer ikke like godt i praksis. Det oppgis også at for lærere som ikke er saksbehandlere, så tar det for lang tid å skrive ting inn i loggen. På en annen skole vises det til at det er ujevnt hvordan stafettloggen blir brukt på skolen, og at det ikke har vært behov for den opp mot barneverntjenesten, men i større grad opp mot enkelte andre tjenester.

Ifølge en rektor vi har snakket med er erfaringen at det er gode møtepunkter med barnevernet og generelt et godt samarbeid rundt enkeltsaker. I de aller fleste sakene oppgis samarbeidet å fungere godt.

I de mer «kompliserte sakene» kan det være litt vanskeligere. KPMG blir her presentert et eksempel på en sak med antatt omsorgssvikt hvor man etter respondentens oppfatning måtte fremme mange bekymringsmeldinger uten at det ble funnet en løsning til det beste for barnet. Skolen var misfornøyd med samarbeidet i denne konkrete saken.

En annen samarbeidsutfordring som blir nevnt i intervju er knyttet til såkalte «skolevegringsaker» hvor barn ikke kommer på skolen og der barnevernet ber skolen hente barn hjemmefra. Skolen har da fått høre at barnevernet ikke har kapasitet til å gjøre dette.

Det overordnede inntrykket hos skolene vi har snakket med er at samarbeidet fungerer i de fleste tilfeller til barnets beste.

Oppsummering barnevern-skole

- På overordnet nivå finnes det jevnlig felles ledermøter, men det savnes rutiner knyttet til samhandlingen mellom det barnevernfaglige og det skolefaglige nivået, selv om samarbeidet sies å fungere godt fra sak til sak.
- Det er ulike erfaringer knyttet til stafettloggen i skolene. Dette bekreftes av ledere innenfor barneverntjenesten og innenfor skolen.
- Psykososiale team fungerer godt i praksis, skjønt her er det variasjon i bruken av teamene.
- Samarbeidet oppleves på noen skoler å fungere dårligere i noen «kompliserte» saker.
- Skolene etterspør faste kontaktpersoner i barnevernet.

5.3.2 Barnehagen

Barnevernets erfaringer

Gjennom intervjuer kommer det frem at det tidligere var et system (kontaktmøter) der barnehagene var delt i to grupper – og hvor barnevernet hadde jevnlig møter med barnehagene. Dette pågikk over flere år og fungerte erfaringsmessig godt. Stafettloggen, som ble innført for 3 år siden, erstattet dette systemet. Barnevernet deltar på styremøter i barnehager innimellom ved behov, men det oppgis at man savner kontakten med barnehagene i kontaktmøtene i tillegg.

Det er barnevernets ambisjon om å være med på sonemøter mellom barnehager, PPT og helsestasjon 4 ganger i året. På sonemøter er det mulighet til å bli bedre kjent og drøfte problemstillinger jevnlig. Samarbeidet er per i dag mer på enkeltsaksbasis og barnehagene har ennå ikke deltatt i sonemøtene.

Barnehagene samarbeider også ofte med barnevernet i forbindelse med barneavhør, da det er de som har tettest relasjon til barna og derfor gjerne følger med barna til avhøret sammen med barnevernet.

Meldinger fra barnehagene

Ifølge ledere i barneverntjenesten kommer det færre meldinger til barnevernet fra barnehagene enn fra skolene. Mulige årsaker som nevnes når vi snakker med barneverntjenesten, er:

- Det kan være vanskeligere å melde for barnehagene, da de er redd for relasjonen til foreldrene, og at de ofte kjenner foreldrene godt.
- Det kommer videre frem at noen barnehager «aldri melder» og at noen barnehager til og med kan ha en «fiendtlig holdning» til barnevernet.
- Noen foreldre kan bli sinte på barnehager som melder. Vi blir opplyst i intervju at mange ønsker å melde anonymt, noe som ikke er mulig.

Barnevernet informerer om at de opplyser om meldeplikten og om barnevernets arbeid til ulike aktører, og stiller opp og gir informasjon når de blir bedt om det. De opplyser også om at de ønsker å være en ressurs for foreldre istedenfor en trussel.

Barnehagens erfaringer

Innenfor den kommunale forvaltningen

Det fremgår av intervjudata at det er store variasjoner blant barnehagene når det gjelder bruk av Stafettloggen. De barnehagene som har brukt stafettloggen mye har blitt flinke til det, samtidig som det er barnehager som har benyttet den i liten grad.

Samtidig fremgår det av intervjudata at noen barnehager melder i for liten grad til barnevernet. Videre oppfattes det at det noen ganger er mindre oppfølging av situasjonen etter at meldingen er sendt siden barnehagene da kan oppfatte jobben som gjort.

Det oppfattes at barnevernet bør jobbe mer utadrettet for å synliggjøre seg for barnehagene.

Erfaringer i utvalgte barnehager

Det er 38 barnehager i Haugesund. 5 er offentlige og resten er private. Også private barnehager deltar på sonemøter på samme måte som offentlige barnehager.

KPMG har i revisjonen intervjuet én offentlig og én privat barnehage. Noen sentrale tilbakemeldinger om samarbeidet er:

- Barnevernet i Haugesund oppleves stort sett som tilgjengelige.
- Det oppleves som noe personavhengig hva slags hjelp man får fra barnevernet og hvor raskt de agerer. I «tunge» saker, f.eks. hvor det er snakk om vold, reageres det fort. I andre saker er det mer varierende.
- Barnehagene vi snakker med bruker begge Stafettloggen og har stort sett gode erfaringer med bruk av loggen. Ansatte oppleves å være fornøyde med bruken av loggen.
- Det vises i ett tilfelle til at det er gråsonetilfeller hvor stafettloggen kan oppfattes som krevende å forstå, knyttet til hvor ansvaret ligger.
- Sonemøtene har erstattet de tidligere psykososiale teamene. En av barnehagene viser til at barnevernet var mer tilstede i de psykososiale teamene enn i sonemøtene og at det var større muligheter til å diskutere saker og stille spørsmål i de psykososiale teamene.

- Det vises til at det har skjedd en positiv utvikling de siste ti årene når det gjelder tilgjengelig informasjon for barnehagene – med rutiner og handlingsveiledere synlig på nett.
- Det jobbes i liten grad utadrettet fra barnevernets side, og spesielt lite de siste årene, men det nevnes at det kan ha sammenheng med at flere rutiner er lett tilgjengelig.
- Det oppleves som uheldig at barnehager ikke alltid får tilbakemelding etter å ha meldt inn en sak, noe som skaper usikkerhet.

Oppsummering barnevern-barnehager

- Noen barnehager sender i liten grad bekymringsmeldinger til barneverntjenesten.
- I Haugesund kommune arrangeres det egne sonemøter i barnehagene, men barnevernet har ennå ikke deltatt på sonemøter.
- Det er varierende i hvilken grad barnehager bruker Stafettloggen. Erfaringene med loggen i de utvalgte barnehagene vi har snakket med, er veldig gode.
- Det hender at barnehager ikke får tilbakemelding fra barneverntjenesten når de melder inn saker, noe som skaper usikkerhet i barnehagen.

5.3.3 Helsetjenesten

Barnevernets erfaringer

I revisjonen har vi ikke intervjuet representanter fra helse- og omsorgstjenestene om deres erfaringer med barneverntjenesten.

En utfordring som påpekes fra barnevernets side er at sykehusene har vært tilbakeholdne med å melde bekymringer til barnevernet, siden sykehusene har fokus på pasienten og barnevernet på barnet. Barnevernets erfaringer er at sykehusene tidligere ikke meldte bekymringer ofte nok i forbindelse med det som ble opplevd som krevende pasienter med barn. Det fremkommer av intervjudata at dette har blitt bedre over tid. Barnevernet har hatt fokus på dette og hatt møter med barnekontaktene på sykehusene om denne tematikken. Antall meldinger fra sykehus har siden gått opp. På disse møtene har barnevernet blant annet tatt opp at sykehuset også må se slike saker fra barnets perspektiv.

5.3.4 Politiet

Barnevernets erfaringer

Innenfor barneverntjenesten oppgis det at man har et godt samarbeid med politiet, og partene har tett kontakt. Det er blant annet et tett samarbeid rundt avhør.

Av og til er det saker der barneverntjenesten trenger bistand fra politiet. I slike tilfeller er det administrasjonen i politiet i Stavanger barnevernet har kontakt med. Det oppgis at det er et tettere samarbeid med Haugesund politikammer, men at barneverntjenesten må ha kontakt med sentralen i Stavanger når de trenger bistand. Dette kan oppleves som krevende i de tilfellene politiet i Stavanger ikke kjenner de lokale forholdene like godt som politiet i Haugesund.

Det har også vært utfordringer knyttet til enkeltsaker. I forbindelse med rømminger fra institusjon har det vært tilfeller hvor politiet ikke har hatt lyst til å bistå.

Politiet sender mange meldinger til barnevernet. De gir også en del underretninger, og barnevernet vurderer da om det skal igangsettes en undersøkelse.

Respondenter i barnevernet gir uttrykk for at de tror politiet kan være frustrert over at politiet ikke får like mye informasjon tilbake som barnevernet får av politiet på de regelmessige møtene som finner sted med politiets forebyggende avdeling.

Politiets erfaringer

I intervju med representanter for politiet vises det til at politiet har ansvar for SARA, et risikovurderingsverktøy for vold i nære relasjoner. Det er tett kontakt mellom politiet og barnevernet der det avdekkes vold. Politiet har en rekke foredrag mot eksterne aktører, og barnevernet er en av disse. Politiet har også felles møter med barnevernet på ungdomsskolene, der barnevernet kommer inn med psykososialt team. Det er en god plattform for å utveksle informasjon. Politiet har også jevnlig dialog med kommunen gjennom SLT-systemet og politiråd. Representanter for politiet sier de er godt involvert i en rekke ulike kommunale team og arbeidsgrupper.

Politiet viser til at de faste møtene med barnevernet (hver sjette uke) noen ganger blir avlyst, men at de i utgangspunktet avholdes fast. Det etterlyses likevel bedre kontinuitet i møtene – det vises her til manglende ressurser både fra barnevernets og politiets side som en forklaring på hvorfor møtene noen ganger ikke finner sted.

Politiet gir jevnlig varslinger ved igangsetting av etterforskning. Dersom voksne som er registrert med barn får registrert en straffesak, varsler de barnevernet om det er behov for det.

Det gis positive tilbakemeldinger når vi spør respondenter i politiet hvordan samarbeidsforaene med barnevernet fungerer i praksis. Barnevernet oppleves å være villige til å dele informasjon med politiet. En respondent viser til at politiet i Haugesund samarbeider med flere barneverntjenester i regionen og at Haugesund kommune fremstår som en av de beste. Når vi spør om hva forklaringer på dette kan være, vises det til at Haugesund har en SLT-koordinator som har gjort kommunen mer ensartet i å tenke forebyggende internt i kommunen. Det har gjort Haugesund bedre på forebyggende midler og verktøy og samarbeid utad med fylke og stat. Politiet arbeider mye gjennom dette SLT-systemet i kommunen.

Det vises også til gode erfaringer med psykososiale team på ungdomsskolene som er satt ned av kommunene selv – og hvor både politiet og barnevernet deltar.

Respondenter i politiet oppgir at det noen ganger kan være utfordrende å få tilbakemeldinger fra barneverntjenesten etter de har sendt en melding. Det vises her til at det er potensial for at barnevernet i større grad kan drive informasjonsarbeid om hvorfor de ønsker informasjon fra politiet i utgangspunktet og viktigheten av det.

Når det gjelder *samarbeidsrutine for vold og seksuelle overgrep mot barn*, referert til ovenfor, så oppgir en respondent i politiet at rutinen ikke alltid følges fra politiets side, og at dialogen med barnevernet i slike saker ikke dokumenteres i henhold til rutinen. Hvordan barnevernet bruker rutinen er respondenten ikke kjent med. Når vi spør om hvorfor politiet i disse tilfellene ikke bruker rutinen vises det til manglende implementering av rutinen i politiet. Det opplyses likevel at samarbeidet rundt disse sakene fungerer godt i praksis og at man gjør det som står i rutinen på automatikk, slik man alltid har gjort, men uten å forholde seg til rutinen direkte.

En annen utfordring i forbindelse med voldssaker som blir fremhevet i intervjuer at det hender at politiet får melding om barn som er utsatt for vold – og hvor det kan være spørsmål om barnevernet skal sette inn tiltak før politiet får satt i gang etterforskingsskritt. Dersom avhøret i etterkant skal være rettslig gyldig må det være tilrettelagt. Det forklares videre at dersom barnet har fått spørsmål før tilrettelagt avhør, så kan det komme påstander om forvrengte avhør. Her er det barnets beste som skal vurderes og det kan være krevende. Dette oppgis som et dilemma. Revisor viser til at dette er en problemstilling som har blitt løftet i andre sammenhenger og er på den nasjonale agendaen, at politiet og barnevernet kan ha ulike interesser knyttet til henholdsvis å bygge opp bevis i en straffesak versus å tidlig skjerme barnet raskt i en uheldig situasjon.¹⁹ Dette er med andre ord ikke en spesifikk utfordring knyttet til Haugesund, men erfaringer vi har fått gjennom intervjuer viser at utfordringen også gjelder Haugesund.

I et intervju etterspørres det videre mer «innledende samtaler» knyttet til bestemte saker, for å diskutere mulige utfordringer, potensielle «konflikter» mellom tjenestene osv. Her vil det være mulig å

¹⁹ Se f.eks. Barnevoldsutvalgets NOU 2017:12 Svikt og svik, s. 102 eller NKVTS 2017. «Barn i krise. Samarbeid mellom barnevern og politi».

ha en helt konkret samtale om barnets beste i den bestemte saken. Dette ble tatt opp på møte for et og et halvt år siden, og det er fortsatt en utfordring.

Utvexling av telefonnummer og muligheten til å kunne ta uformell kontakt nevnes i intervju som en forutsetning for samarbeid i bestemte tilfeller. Når politiet tar formell kontakt med barnevernet blir man fort satt over til noen andre og det er vanskelig å komme i kontakt med rett person. For drøftinger er det enklere med uformell kontakt.

I forbindelse med tilrettelagte avhør til barnehuset i Stavanger er politiet avhengig av å få til transport. Her opplever politiet å ha et godt samarbeid med barnevernet slik at det ikke er politiet som kommer og henter barna. Det er barnevernet som henter barna på skolen og har den første kontakten. Dette samarbeidet nevnes som et eksempel på noe som fungerer spesielt godt.

Det nevnes i intervju at det er større utfordringer knyttet til forlengelsen av sakene. Å komme i kontakt med rett saksbehandler i barnevernet kan fortsatt være utfordrende. Å få tilgang til barnevernsdokumenter kan dessuten ta lengre tid enn det som er ønskelig får vi vite.

Oppsummering – samarbeid barnevernet og politiet

- Overordnet oppgis samarbeidet som godt fra begge sider selv om det kan være utfordringer knyttet til enkeltsaker. Det savnes innledende drøftinger rundt barnets beste i noen saker.
- Det finnes faste rutiner og møtepunkter mellom barnevernet og politiet. Det hender at man møtes noe ujevnt. Kapasitetsutfordringer på begge sider oppgis som mulig forklaring.
- Samarbeidsrutinen for vold og seksuelle overgrep brukes ikke alltid fra politiets side.
- Samarbeidet rundt forebygging oppgis fra politiets side å være særlig godt i Haugesund, og erfaringsmessig bedre enn i andre nærliggende kommuner.

5.4 Vurderinger

Revisjonens generelle vurdering er at det er mye godt samarbeid i kommunen. Samarbeidsrutinene, planene og avtalene fremstår stort sett som hensiktsmessige hver for seg, men vi oppfatter at det også her kan være noe krevende å se hvilke rutiner som skal benyttes i hvilke sammenhenger. Det bør her ryddes både i samarbeidsrutiner og forholdet mellom de ulike samarbeidsmodellene og -verktøyene, som det er mange av.

Inntrykket av barneverntjenesten i andre tjenester er at den fremstår som profesjonell og samarbeider godt med andre tjenester. Samtidig er det avdekket mulige forbedringspunkter i forbindelse med noen samarbeidsflater.

Vi viser til at Stafettloggen trekkes frem som et svært sentralt verktøy mellom barnevernet og andre tjenester, selv om ikke ansvaret for loggen er forankret i barneverntjenesten. Blant dem vi har snakket med er det ganske forskjellige meninger om hvordan Stafettloggen fungerer i praksis – alt fra at den er «genial» til at den er «helt uegnet». Vi oppfatter likevel at de fleste er positive til loggen selv om det er en vei å gå før den brukes jevnt av alle tjenester som skal bruke den.

Til tross for at det finnes en sentral pådrivergruppe, jobbes det etter vår oppfatning ikke systematisk nok med å utnytte datatilfanget kommunen har om stafettloggen til å kartlegge *hvor* den fungerer godt og innenfor hvilke tjenesteområder eller konkrete skoler og barnehager man må jobbe med å øke bruken (gjennom veiledning eller på andre måter).

Etter revisjonens vurdering er det enda viktigere å løfte den samme typen problemstillinger når det gjelder *psykososiale team*. Hvilken rolle skal psykososiale team spille fremover, etter Stafettloggens inntreden? Disse teamene virker de fleste å være fornøyd med når de faktisk benyttes og det nevnes som et viktig supplement til stafettloggen fordi man møtes og kan diskutere sakene. Men her er det ingen pådrivergruppe eller en bestemt tjeneste som har ansvar for eller et «eierskap» til teamene. Etter vår vurdering bør psykososiale team brukes mer strategisk og det bør ligge en helhetlig plan til grunn. Bruken vil være mer tilfeldig når den kun beskrives i form av en rutine som ingen tjeneste har

direkte ansvar for eller eierskap til. I likhet med Stafettloggen det derfor viktig å kartlegge bruk av team på overordnet nivå, hvor de fungerer og ikke, og hva som er planen videre for ev. videreutvikling og spredning av teamene. Siden det eksisterer psykososiale team på alle skoler, bør kommunen sørge for at teamene blir brukt.

Andre rutiner bør også etter vår vurdering gjennomgås, f.eks. samarbeidsrutinen for vold og seksuelle overgrep bør vurderes, sammen med politiet, da denne ikke alltid benyttes fra politiets side.

Revisjonen har også et inntrykk av at barnevernet ikke alltid prioriterer de samarbeidsforaene som eksisterer, f.eks. sonemøter i barnehagene. Mulige forklaringer er at barnevernet ikke alltid trenger å være tilstede på alle møtene, eller at det av kapasitetsgrunner kan være krevende med deltagelse. Etter vår vurdering er samarbeid noe som bør prioriteres og barnevernet må vurdere hvordan de kan øke deltagelse i foraer som sonemøter.

Vår vurdering er at samarbeidet mellom barnevernet og barnehagene kan bli mer systematisk, spesielt i lys av uttalelser om at barnehager melder (for) sjelden. Ett ledd i dette vil være å prioritere deltagelse i sonemøter. En annen mulig strategi er å jobbe utadrettet mot barnehagene for å gi informasjon om barnevernets arbeid, opplysningsplikten, m.m.

Revisjonen viser til at det ikke finnes samarbeidsrutiner som gjelder barnevernet og frivilligheten, og så vidt vi forstår heller ikke noe systematisk samarbeid mellom barneverntjenesten og frivillige organisasjoner. Barnevernet bør vurdere et tettere samarbeid med frivillige organisasjoner, da barnevernet ifølge barnevernloven bør samarbeide med frivillige organisasjoner.

6. Kompetanse og kapasitet

6.1 Revisjonskriterier

I dette kapitlet svares det på problemstillingen «4. I hvilken grad har det kommunale barnevernet nødvendig kompetanse og kapasitet for å løse sine arbeidsoppgaver?»

Følgende kilder er benyttet til å utlede kriterier for kompetanse:

- ✓ Lov om barneverntjenester (barnevernloven)
- ✓ *Mer kunnskap – bedre barnevern*. Kompetansestrategi for det kommunale barnevernet (2018-2024). Utgitt av Barne- og familiedepartementet
- ✓ Kartlegging av kompetansebehov i det kommunale barnevernet gjennomført av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

For en utdyping av revisjonskriteriene, se vedlegg 2.

Nøkkelpetanse for kommunale barneverntjenester og «vanlige» mangler

I regjeringens kompetansestrategi for det kommunale barnevernet vises det til at barnevernloven i dag ikke inneholder spesifikke bestemmelser som stiller krav til kompetanse i det kommunale barnevernet. Dette skiller barnevernet fra for eksempel barnehage-, skole- og helsesektoren, uten at kompetansebehovet i barnevernet skulle tilsi en slik forskjell. God kjennskap til barna og familiene trekkes i kompetansestrategien frem som avgjørende for at barnevernet skal kunne fatte beslutninger som ivaretar barnas beste. I Bufdirs kartlegging av kompetansebehov innenfor barneverntjenesten, som er et ledd i kompetansestrategien, trekkes det frem det finnes en bestemt nøkkelpetanse som barnevernet bør ha for å utføre oppgavene på en god måte, herunder kompetanse knyttet til:

- barn og barns utvikling
- vurdering av foreldrenes omsorgskompetanse og kapasitet
- samarbeid med barn og familier
- ivaretagelse av barn og familier, medvirkning og rettssikkerhet
- ivaretagelse av et helhetlig utgangspunkt i barnet og familiens behov (i dette nevnes selvrefleksjon, empati og omsorg som sentralt)
- kompetanse til å gjennomføre spesialiserte tiltak (noe som kan ekstra opplæring i kartleggingsverktøy og tiltaksmetodikk)
- solid forvaltningskompetanse, herunder kompetanse om jus og lovverk, vurderings- og beslutningskompetanse og rolleforståelse²⁰

Kartleggingen viser videre til det som oppleves som *generelle mangler* i barneverntjenesten i Norge – som i mer eller mindre, ev. ingen grad, gjør seg gjeldende i en bestemt kommunal barneverntjeneste. Ifølge direktoratets kartlegging er de vanligste manglene i barneverntjenesten:

- Kompetanse i å sikre medvirkning
- Samarbeid og samtaler med barn
- Kompetanse i å arbeide systematisk
- Benytte anerkjente metoder i arbeidet og gjennomføre analyser
- Kompetanse til å identifisere barn som lever med omsorgssvikt

²⁰ [Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet \(2018\). Kartlegging av kompetansebehov i det kommunale barnevernet.](#)

- Kompetanse i arbeid med barn og familier med mindre frekvente utfordringer eller minoritetsbakgrunn
- Kompetanse innenfor forvaltning, juss og dokumentasjon
- Ledelseskompentanse i barnevernstjenesten.²¹

6.2 Kompetanse

6.2.1 Kompetanseplaner, rutiner og kartlegginger

Oversikt over kompetanse

Revisor har mottatt en liste over 46 ansatte i barnevernstjenesten for 2020. Oversikten viser at det er variert kompetanse i barnevernstjenesten, med en klar overvekt av personer som enten har sosionomutdannelse eller barnevernpedagogisk utdannelse, som regel på bachelor/mellomfags-nivå. Noen har bakgrunn fra utdanningssektoren (barnehage og skole). En har master i psykologi, mens noen har studiepoeng eller etterutdanning i enten psykologi eller psykiatri. Oversikten viser at mange har etterutdanninger og kurs i regi av f.eks. RVTS – f.eks. innenfor bestemt foreldreveiledningsmetodikk som PMTO eller COS. En betydelig andel har studiepoeng eller oppfølgingskurs i samtaler med barn. Det er noen få som har ekstra kurs i temaer som ledelse, organisasjonspsykologi og interkulturell kompetanse.

På listen revisor har fått oversendt er det én person med grunnfag i jus/rettsvitenskap – utover dette er det ingen med formell juridisk kompetanse i barnevernstjenesten. Fra barnevernstjenesten får vi opplyst at alle ansatte i sin grunnutdanning har opplæring i forvaltningslov, barnevernlov og lover som vedrører barnevernet. Videre at kommunens advokater gjennomfører årlige oppdateringer på juridiske temaer for alle ansatte. Vi blir også informert om at barnevernstjenesten tidligere hadde to ansatte advokater på fulltid som etter hvert ble overført til egen juridisk avdeling i kommunen. Årsaken som oppgis er at det ble opprettet en egen juridisk avdeling var at det ville styrke den juridiske kompetansen med et faglig fellesskap. I juridisk avdeling er det nå fire advokater, og alle jobber med bistand til barnevernet. Oppfølgingen av barnevernet er fremdeles tett etter advokatene ble flyttet til en annen avdeling. Barnevernstjenestens ledelse og ansatte får videre bistand og råd om ulike juridiske problemstillinger. Barnevernet samarbeider her med advokatene i hele prosessen (både i forarbeid og gjennomføring) samt i saker til Fylkesnemnda, Tingretten og Lagmannsretten, får vi opplyst.

I intervju fremkommer det at det per oktober 2020 var 5 ansatte som var på videreutdanning innenfor temaer som jus, barnets beste og interkulturell kompetanse. Videre holder 8 ansatte på med barnevernfaglig videreutdanning, og 3 holder på med å gjennomføre en mastergrad.

Overordnet fagplan 2020

Det foreligger en overordnet fagplan i barnevernstjenesten: «Bra barnevern beskytter barn – fagutvikling, kvalitet og kompetanse i barnevernstjenesten i Haugesund». Den ble lansert høsten 2016, men er oppdatert i en 2020-utgave. Overordnet fagplan inneholder en rekke mål og også rutiner for kompetanseutvikling.

Målet med fagplanen er at alle ansatte i barnevernstjenesten skal ha en felles faglig plattform som gjør dem i stand til å følge lovkravene i barnevernloven. I fagplanen tas det utgangspunkt i at alle ansatte skal ha en bestemt *kunnskap* og et sett med *ferdigheter*. Alle skal ha følgende grunnkompetanse:

- Kunnskap om barns utvikling og forhold som påvirker utviklingen
- Kunnskap om utredning og kartlegging av omsorgssvikt
- Kompetanse i samtaler med barn
- Kunnskap og kompetanse om vold i nære relasjoner
- God kommunikasjons- og prosessferdigheter, inkludert metoden «Motiverende intervju – MI»

²¹[Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet \(2018\). Kartlegging av kompetansebehov i det kommunale barnevernet.](#)

- Kompetanse og forståelse for traumesensitiv tilnærming
- Kompetanse til å utøve kultursensitivt barnevern
- Kompetanse til fagutøvelse innenfor det juridiske rammeverket

Fagplanen inneholder også et faglig grunnpensum med sentrale teoretiske verker om f.eks. samtaler med barn og vold i nære relasjoner, med angitte dager som skal brukes på faglig vedlikehold årlig. På denne listen står det f.eks. at alle ansatte skal bruke 1,5 dager årlig til å lese om det juridiske rammeverket. Planen inneholder også opplæringsdager med RVTS i f.eks. kultursensitivt barnevern.

Av planen fremkommer det at det er en egen digital håndbok i Microsoft Teams som er delt inn i ulike kanaler. Eksempelvis er det en kanal for «faglige standarder og prosedyrer». Kanalen er delt inn i egne undermapper om f.eks. «melding og undersøkelse» og «omsorgsvurdering».

Fagplanen har en aktivitetsoversikt og implementeringsplan med faglige temaer som skal gjennomgås og hvem som er ansvarlig for gjennomgangen og når. Den spesifiserer noen former for kunnskap som alle skal ha og viser typer kunnskap som bare noen skal ha.

Kompetanseplan og opplæringsplan 2018-2023

Barneverntjenesten i Haugesund kommune har i tillegg en egen kompetanseplan som gjelder for perioden 2018-2023. Planen er overordnet, men nevner 10 kompetanseområder som skal styrkes de kommende fem årene, herunder «Rus», «Psyisk lidelse for barn og familier» og «Videreføre opplæringen av samtaler med barn». Kompetanseplanen inneholder en opplæringsplan som skisserer opp interne og eksterne fagdager frem til 2021.

Brukerundersøkelser

Det er en egen rutine for å sende ut brukerundersøkelser til familier som har mottatt hjelp av barnevernet. Hensikten er å sikre at brukerne blir ivaretatt i henhold til lover og forskrifter.

Det vises imidlertid i barnevernets risikovurdering i 2020 til at det ikke er avholdt brukerundersøkelser siden forrige risikovurdering i 2018 og at man heller ikke har kommet videre i å utvikle systemer for å innhente brukererfaringer.

Av dokumentasjon vi har mottatt, fremgår det at det i 2019 ble avholdt to møter med brukere, ett mellom barneverntjenesten og foreldre, og ett mellom barneverntjenesten og ungdommer.

Læringsnettverk og faglig utviklingsarbeid

Barneverntjenesten i Haugesund deltar i flere læringsnettverk som Kveilo-nettverket i regi av barneverntjenesten i Stavanger. De deltar også i pågående samarbeider med RVTS knyttet til spesifikke utviklingsområder som samtaler med barn. De deltar også i KS' «Evalueringsnettverk for barneverntjenesten» hvor målet er å øke kompetanse knyttet til evaluering av tiltaksplaner og bruk av hjelpetiltak.

Barnevernet bidrar også inn i programmer som skal utvikle den faglige metodikken på feltet. Vi viste i kapittel 4 til at barneverntjenesten har arbeidet systematisk med kompetansebygging innenfor barnesamtaler, gjennom opplæring, fagdager m.m, og også at kommunen har bidratt til å utvikle nye programmer for samtaler med barn. Vi omtalte i samme kapittel også deltagelse i faglige utviklingsprosjekter som «Oppstartspakken» og «Utvikling og utprøving av grunnmodell hjelpetiltak».

6.2.2 Barnevernets egne vurderinger

I barneverntjenestens egen risikovurdering for 2020 vurderes kompetanse til grønt, dvs. at kompetanse er et område som tjenesten har god kontroll på/lav risiko. Denne vurderingen begrunnes med at alle ansatte har relevant grunnutdanning fra høyskole, noe som er høyt sammenlignet med fylkesgjennomsnittet. Videre deltar tjenesten i felles kompetanseløft, og det finnes en oppdatert fagutviklingsplan.

I intervjuer med ledere innenfor barneverntjenesten i Haugesund kommer det frem at det er behov for å styrke kompetansen innenfor følgende områder:

- ✓ Psykisk helse og rus, herunder kunnskap om barn og unges psykiske helse og kunnskap om hvordan psykisk helse påvirker omsorgsevnen
- ✓ Ungdomsproblematikk
- ✓ Juridiske problemstillinger, f.eks. opp mot EMK
- ✓ «Barnets beste»-vurderinger
- ✓ Økonomi, i forbindelse med utarbeidelse og forhandling av kontrakter
- ✓ Foreldre med kognitive utfordringer
- ✓ Foreldre i høykonflikt
- ✓ Det finnes mange verktøy å jobbe med foreldres omsorgsevner på, men i intervju etterspørres det mer *systematikk* i bruken av ulike verktøy

6.2.3 Samarbeidspartneres vurderinger

Kompetansen i barnevernet oppleves som god av de tre fosterfamiliene revisor har snakket med (nærmere omtalt i kapittel 4). I den grad det er misnøye knyttet til oppfølgingen av familien, vises det til «kapasitet» og at barnevernet sannsynligvis har mye å gjøre.

Respondenter i politiet opplever at barnevernet er dyktige på sitt område og viser til at politiet selv bruker RVTs i forbindelse med videreutvikling og kompetanseheving. Barnevernet har også tipset politiet om kompetansehevende tiltak som barnevernet deltar på.

Barnehagene vi har snakket med opplever kompetansen i barnevernet som god og at det har skjedd en positiv utvikling når det gjelder vektlegging av små barns psykiske helse.

Skolene vi har snakket med er overordnet positive, men noen syns kompetansen kan variere fra sak til sak og er noe personavhengig.

6.3 Kapasitet

«Vi har for mye å gjøre»

KPMG har intervjuet omtrent 20 representanter i denne revisjonen – representanter fra barneverntjenesten, fosterfamilier og samarbeidsaktører. Er det noe som går ofte igjen i intervjuene, nesten uavhengig av hvem vi spør, så er det erfaringen av eller oppfatningen av at barneverntjenesten i Haugesund «har mye å gjøre».

Dette brukes også ofte som forklaring på hvorfor kontakten med en tjeneste kan oppleves som mangelfull.

Mangelfull kapasitet oppgis internt i barneverntjenesten å føre til at man ikke får utnyttet kompetansen man har, og også at det går på bekostning av kvaliteten på enkelte av oppgavene.

KOSTRA-tall for 2019 viser at barneverntjenesten i Haugesund har mange barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk (22,2), sett i forhold til sammenligningsgruppen (19,1) og landet uten Oslo (18,6). Det er noe likere fylkesgjennomsnittet (21,6). Barn som mottar barneverntiltak i Haugesund kommune er også noe høyere enn i sammenligningsgruppen (4,4 vs. 3,6).²² Dette viser at barnevernet i Haugesund, sammenlignet med endel andre barneverntjenester, har relativt mange saker per årsverk. Hvis vi legger til grunn at sakene er sammenlignbare når det gjelder omfang på tvers av kommuner, kan dette tolkes som at den totale *arbeidsmengden* per saksbehandler er høyt i barneverntjenesten i Haugesund, sett i forhold til sammenlignbare barneverntjenester.

Det er altså i snitt 22,2 saker per saksbehandler i året. Når vi spør i et intervju hva det riktige antallet *burde vært* for å gi sakene en god behandling og en forsvarlig arbeidsmengde, oppgis det i ett intervju at det burde vært maks 15 saker per saksbehandler.

²² [KOSTRA-tall for 2019 - barnevernet i Haugesund](#)

Sykefravær

I barnevernets risikovurdering for 2020 sies det at det er lav turnover (under 10 %), dvs. at det ikke er så mange som slutter. Samtidig er det betydelig ustabilitet knyttet til sykefravær og permisjoner.

Ledelsen i barneverntjenesten viser også i intervju til at det er høyt sykefravær. Det er alltid ca. fire stykker som er sykemeldt, får vi opplyst (noe som tilsvarer ca. 9 % av den totale arbeidsstokken). Det har kommet inn fire nye personer, i tillegg til grunnbemanningen, for å kompensere for sykefraværet.

Sykefravær fører uansett til et effektivitetstap siden andre må overta ofte komplekse saker. Det er oppstartskostnader knyttet til å sette seg inn i saken, og opplæring av vikarer tar tid. Dette har også kostnader for familiene, som da må forholde seg til en ny saksbehandler. Som vi har hørt i intervjuer med fosterfamilier, fører dette noen ganger til at man må fortelle samme historie flere ganger.

Tidstyver

Vi har spurt ledere innenfor barneverntjenesten om hva de anser som tidstyver innenfor de ulike avdelingene. Vi samler her noen «tidstyver» som går igjen i intervjuer:

- ✓ Dokumentasjon, registrering og skriving av vedtak
- ✓ Det «dobbeltføres» i flere programmer
- ✓ Tungvint rapportering. Mye må gjøres manuelt
- ✓ «Familia», datasystemet, vanskeliggjør jobben mer enn det hjelper og burde vært mer brukervennlig
- ✓ Risk anses som lite brukervennlig av flere. De ulike rutinene i Risk Manager kan fremstå som en «labyrint»
- ✓ Det er mye «klikking og trykking» for å følge prosessene
- ✓ Mange rutiner som er vanskelig å ha «under huden»
- ✓ Opplæring av nye og vikarer i forbindelse med turnover og sykemelding

Det vises samtidig til at det her er «dilemmaer». Ett dilemma er at det tar mye tid å dokumentere, mens en rask igangsettelse av en ny saksbehandler på en sak er avhengig av god overføring av informasjon, altså dokumentasjon. Et annet «dilemma» som kommer frem, er at tid brukt på dokumentasjon gjør at man kan bruke mindre tid på familiene og å bygge opp gode relasjoner med dem.

6.4 Vurderinger

Revisors samlede vurdering basert på oversikten over de ansattes kompetanse, samt barnevernets egne og samarbeidspartneres vurderinger, er at kompetansen fremstår som tilstrekkelig til å løse de fleste av problemstillingene barnevernet møter. Det er positivt at barnevernet er fremoverlent og arbeider aktivt med videreutdanning av ansatte der det er identifisert forbedringspotensial, og at barnevernet prioriterer deltagelse i læringsnettverk og utvikling av nye faglige modeller.

Den formelle kompetansen er vanskelig å vurdere konkret mot revisjonskriterier, utover at det er mye sammensatt kompetanse som virker relevant for å fatte beslutninger ut fra barnets beste og hjelpe familier. Flere av oppfølgingskursene ansatte deltar på, virker å være i tråd med nasjonale signaler om kompetanse som bør styrkes, f.eks. samtaler med barn og interkulturell kompetanse.

Barnevernet bør etter vår vurdering få på plass et system for mer jevnlige brukerundersøkelser eller møter med brukerne, da dette gir verdifull informasjon om hvilken kompetanseutvikling barnevernet har behov for.

Ut fra tilbakemeldinger fra barneverntjenesten selv og fra samarbeidspartnere, har vi inntrykk av at barnevernet ikke alltid har tilstrekkelig kapasitet til å løse enkelte oppgaver. F.eks. blir deltagelse i samarbeidsforaer med andre tjenester noen ganger nedprioritert (se kapittel 5). KOSTRA-tall viser at barneverntjenesten i Haugesund, relativt sett, har mange saker per årsverk.

Å redusere det høye sykefraværet bør være en av de fremste prioriteringene for barnevernet i Haugesund fremover. Høyt sykefravær fører til et effektivitetstap og kan øke risikoen for at viktige oppgaver ikke blir utført. Det er en kjent sak at barnevernets arbeid kan være belastende sammenlignet med endel andre yrker. Uansett bør det gjøres tydeligere grep for å kartlegge årsaker til høyt sykefravær – og på bakgrunn av kartleggingen legge en strategi for hvordan sykeværet kan følges opp og reduseres.

7. Anbefalinger

Vi anbefaler barnevernet å:

- Øke antall tiltaksplaner som blir evaluert på en god måte.
- Øke omfanget av og kvaliteten på «barnets beste»-vurderinger i sakene, og gjøre vurderingene mer eksplisitte.
- Starte et arbeid for å forenkle rutinene slik at det blir enklere for saksbehandlere å holde oversikt.
- Kartlegge årsaker til høyt sykefravær og lage en strategi for hvordan sykefraværet kan følges opp og reduseres.
- Lage tydeligere (SMARTE) mål som vil gjøre det enklere å vurdere måloppnåelsen på angitte vurderingstidspunkter.
- Sørge for god informasjon til fosterforeldre. Barnevernet bør vurdere hvorvidt informasjonen fosterfamilier får er tilstrekkelig, lett å forstå og forholde seg til og om den kommer til rett tid. Dette gjelder spesielt i overgangen til å bli fosterforeldre og den første tiden etterpå.
- Samarbeide mer systematisk med barnehagene og prioritere deltagelse i sonemøter.
- Arbeide systematisk med å videreutvikle og skape gode innledende, uformelle samtaler med politiet.
- Vurdere et mer systematisk samarbeid med frivillige organisasjoner.

Følgende anbefalinger gjelder samarbeidsmodeller som sterkt berører barnevernet, men hvor ansvaret ikke (kun) er forankret i barneverntjenesten:

- Arbeide mer strategisk med utvikling av psykososiale team.
 - o Sørge for at skolene benytter seg av de psykososiale teamene.
- Kartlegge variasjon i bruk av stafettlogger i de ulike tjenestene.
 - o Vurdere hvorfor det er variasjon i bruk av stafettloggen på skoler og barnehager og årsakene til det. Følge opp skoler og barnehager som ikke bruker loggen der det ville vært naturlig å bruke den.

Uttalelse fra kommunedirektøren

Kommunedirektør slutter seg til Forvaltningsrevisjonens rapport og de vurderinger og anbefalinger den gir.

Rapporten gir en grundig gjennomgang av barneverntjenestens drift og tjenesteutøvelse samt påpeker utviklingsområder.

Rapporten gir kommunen et godt grunnlag for videre utvikling og forbedringer av kommunens barneverntjeneste.

Kommunen vil følge opp anbefalingene i det videre arbeid.

Vedlegg 1 - dokumentliste

Planer, krav og etterlevelse

Overordnede planverk og rutiner for barnevernet

- ✓ Strategidokument barneverntjenesten - samlet og alle avdelinger
- ✓ Funksjonsbeskrivelser (kontaktperson, familieveileder, avdelingsleder (seksjonsleder) og fagansvarlig/nestleder

Rutiner for gjennomgang av meldinger, gjennomføring av undersøkelser, utarbeiding av planer og enkeltvedtak om hjelpetiltak

- ✓ Skjema: Bekymringsmelding til barnevernet
- ✓ Rutine: Melding til barneverntjenesten
- ✓ Rutine: Konklusjon av melding
- ✓ Sjekkliste: vurdering bekymringsmeldinger
- ✓ Rutine: Nye tjenestemottakere m/ utviklingshemming
- ✓ Rutine: Overføring fra barneverntjenesten til tiltaksenheten/boligenheten
- ✓ Rutine: Handtering av mistanke om at barn utsettes for vold og seksuelle overgrep og grenseoverskridende atferd
- ✓ Rutine: sjekkliste for gjennomføring av undersøkelse
- ✓ Rutine/sjekkliste: Plan for gjennomføring av undersøkelse
- ✓ Rutine: prosedyre for førstegangssamtale
- ✓ Sjekkliste: førstegangssamtale
- ✓ Mal: Samtykkeerklæring for innhenting av informasjon ulike instanser
- ✓ Rutine: Journal
- ✓ Sjekk/observasjonsliste: Kvaliteter ved interaksjonen mellom foreldre og barn
- ✓ Rutine: Henleggelse mottak
- ✓ Rutine: Interne beslutninger
- ✓ Rutine: Sjekkliste akutt plassering
- ✓ Sjekkliste: Sjekkliste registreringer i Familia ved hasteflytting
- ✓ Rutine: Politibistand
- ✓ Rutine: Sjekkliste ved plassering
- ✓ Rutine: Sjekkliste fylkesnemndsak
- ✓ Sjekkliste: Registreringer i Familia ved Fylkesnemndsak etter undersøkelse
- ✓ Rutine: Vedtak om hjelpetiltak
- ✓ Rutine: Tiltaksplaner
- ✓ Rutine: Tiltaksarbeid
- ✓ Flytskjema: Overgang mottak-hjelpetiltak + sjekkliste ved overføring
- ✓ Dokumentmaler: Gjennomgang av melding, Plan for gjennomføring av undersøkelse, Vedtak om henleggelse av undersøkelse, Undersøkelserapport, Informasjon til melder om konklusjon på undersøkelse, Melding om enkeltvedtak, Tiltaksplan hjelpetiltak, Evaluering tiltaksplan, mal drøftingsmøte familieveiledning og kontaktperson, oppstartsmøte mellom familie, kontaktperson og familieveileder, evalueringsmøte mellom kontaktperson, familieveileder og familien, veiledningsplan familieveiledning, oppsummering av veiledning (familieveiledningsteamet), vedtak om avslutning av hjelpetiltak

Rutiner for evaluering av planer og hjelpevedtak

- ✓ Hjelpedokument Tiltaksplaner og evaluering

Rutiner rundt samarbeid melding/tilbakemelding etter barnevernloven 6-7a

- ✓ Rutine: Tilbakemelding melder etter endt undersøkelse

Avviksrutiner

- ✓ Rutine internkontroll
- ✓ Sjekkliste mappekontroll

Statistikk/informasjon om overholdelse av tidsfrister for gjennomgang av meldinger og gjennomføring av undersøkelser, utarbeidelse av planer og enkeltvedtak om hjelpetiltak 2017-2019

- Risikovurdering barneverntjenestene 2018 og 2020
- Oppsummering mappekontroll 2019

Oppfølging av barn i kommunale fosterhjem

Rutiner for oppfølging av barn i kommunale fosterhjem

- ✓ Rutine: Ansvarsfordeling mellom hjelpetiltak og omsorg ifht. barn som skal plasseres i omsorgstiltak
- ✓ Mal/rutine: Rekrutteringsrapport fosterhjem
- ✓ Rutine: Barnetrygd/bidrag/pensjon og oppfostring
- ✓ Rutine: Refusjoner
- ✓ Rutine: Sjekkliste ved plassering
- ✓ Rutine: Omsorgsplaner/evaluering av omsorgsplaner
- ✓ Rutine: Oppfølging av fosterhjems plasseringer
- ✓ Rutine: Samtale med fosterbarn
- ✓ Rutine: Samarbeid med foreldre
- ✓ Rutine: Samvær
- ✓ Mal: Tilsynsrapport samvær
- ✓ Mal: Registreringsskjema barns reaksjoner i forbindelse med samvær biologiske foreldre
- ✓ Rutine: Ettervern
- ✓ Maler: Referat oppfølgingsbesøk, omsorgsplan, evaluering omsorgsplan

Rutiner for oppfølging og kontroll av fosterhjem

- ✓ Rutine: Innhenting og registrering av politiattest
- ✓ Rutine: Tilsyn med barn i fosterhjem
- ✓ Mal: Plan for oppfølgingsbesøk

Rapporter/analyser/kartlegginger om hvordan kommunen forbereder seg for å møte det økte ansvaret for oppfølgingen av fosterhjem i ny barnevernlov

- ✓ Prosjektbeskrivelse «Styrking av fosterhjemsarbeid»

Samarbeid

Samarbeidsrutiner og samarbeidsavtaler mellom barnevernet og andre kommunale tjenester

- ✓ Handlingsveileder Stafettloggen
- ✓ Rutine: Tverrfaglig samarbeid
- ✓ Rutine: Tverretattlig ansvarsgruppe for gravide LAR-pasienter
- ✓ Rutine: Psykososialt team skole
- ✓ Retningslinjer for samarbeid mellom Nav og barneverntjenesten i Etne/Vindafjord, Haugesund/Utsira, Karmøy/Bokn og Tysvær kommuner
- ✓ Oversikt over barneverntjenestens deltakere i ulike samarbeidsgrupper

Samarbeidsrutiner og samarbeidsavtaler mellom barnevernet og statlige aktører som politiet og Bufetat

- ✓ Mandat for samarbeidet mellom Haugesund og Bufetat, region vest i 2020
- ✓ Samarbeidsavtale mellom BUP Haugesund Heise Fonna og barneverntjenesten i Haugesund og Utsira
- ✓ Samarbeidsrutine vold og seksuelle overgrep mot barn for Sør-Vest politidistrikt og barneverntjenesten

Kompetanse og kapasitet

Rutiner knyttet til kompetanse og kapasitet

- ✓ Overordnet fagplan - «Bra barnevern beskytter barn» - fagutvikling, kvalitet og kompetanse
- ✓ Rutine: Veiledning
- ✓ Rutine: Brukerundersøkelse

Kompetansestrategier og kompetanseplaner

- ✓ Rutine: Kompetanseplan 2018 - 2023
- ✓ Opplæringsplan for barneverntjenesten 2018 - 2023
- ✓ Utvikling og pilotering av helhetlig grunnmodell for hjelpetiltak i barnevernet - prosjektbeskrivelse, søknad og tilskudd

En oversikt over de ansatte i barnevernet, med informasjon om formell kompetanse og eventuelle videreutdanninger

- ✓ Oversikt over kompetanse - ansatte i barneverntjenesten 2020

Vedlegg 2 - revisjonskriter

- ✓ Lov om barneverntjenester (Barnevernloven)
- ✓ Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven)
- ✓ FNs konvensjon om barnets rettigheter
- ✓ Forskrift om fosterhjem
- ✓ Rundskriv Q-1/2014 Merknader til forskrift om fosterhjem §§ 8 og 9 – Tilsyn med barn i fosterhjem
- ✓ *Rutinehåndbok for kommunenes arbeid med fosterhjem* – Barne- og likestillingsdepartementet
- ✓ Rundskriv Q-16/2013 Forebyggende innsats for barn og unge
- ✓ *Til barnets beste – samarbeid mellom barnehagen og barneverntjenesten* – veileder Barne- og likestillingsdepartementet og Kunnskapsdepartementet
- ✓ Kompetansestrategi *mer kunnskap – bedre barnevern* Barne- og likestillingsdepartementet
- ✓ Kartlegging av kompetansebehov i det kommunale barnevernet gjennomført av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
- ✓ Kommunale vedtak og retningslinjer
- ✓ NOU 2017: 12: Svikt og svik – Gjennomgang av saker hvor barn har vært utsatt for vold, seksuelle overgrep og omsorgssvikt

Barnevernloven

Lov om barneverntjenester (Barnevernloven) regulerer barnevernets rolle og ansvar, samt kommunens og statlige barnevernmyndigheters oppgaver. Loven har som formål å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Tiltak etter barnevernloven kan treffes overfor barn under 18 år. Om barnet samtykker kan tiltak iverksatt før barnet fyller 18 år opprettholdes eller erstattes av andre tiltak inntil barnet har fylt 23 år.

Frister for å gjennomgå meldinger og iverksette undersøkelser

Barnevernet skal etter § 4-2 snarest, og senest innen en uke, gjennomgå innkomne meldinger og vurdere om det skal følges opp av undersøkelser etter § 4-3. Undersøkelser skal etter § 6-9 gjennomføres snarest og senest innen tre måneder.

Hjelpetiltak, planer og evaluering

Jf. § 4-4 skal hjelpetiltak settes i verk når barnet har særlige behov for dette. Barnevernet skal videre bidra til å gi det enkelte barn gode levekår og utviklingsmuligheter ved råd, veiledning og hjelpetiltak. Når hjelpetiltak vedtas skal barneverntjenesten etter § 4-5 utarbeide en tidsavgrenset tiltaksplan. Barnevernet skal følge med på hvordan det går med barnet og foreldrene og om hjelpen er tjenlig, og eventuelt vurdere om det er nødvendig med nye tiltak eller omsorgsovertakelse. Tiltaksplanen skal evalueres regelmessig. Barnevernet kan jf. § 4-6 fatte midlertidige vedtak om å plassere barnet utenfor hjemmet. Barnevernet skal her følge opp barn og foreldre, og vurdere omsorgssituasjonen og utviklingen.

Tilbakemelding til melder

Barnevernet skal etter § 6-7 a. gi den som har sendt melding tilbakemelding innen tre uker. Tilbakemeldingen skal bekrefte at meldingen er mottatt. Om meldingen omfattes av § 6-4 annet og

tredje ledd, skal tilbakemeldingen også opplyse om hvorvidt det er åpnet undersøkelsessak etter § 4-3. Er det åpnet undersøkelsessak skal barnevernet gi melder som omfattes av § 6-4 annet og tredje ledd ny tilbakemelding om at undersøkelsen er gjennomført. Denne tilbakemeldingen skal sendes innen tre uker etter gjennomført undersøkelse. Meldingen skal informere om hvorvidt saken er henlagt, eller om barnevernet følger den opp videre. Når barnevernet iverksetter tiltak som melder må ha kjennskap til av hensyn til sin videre oppfølging av barnet skal melder få tilbakemelding om disse tiltakene.

Barns medvirkning²³

Barns rett til medvirkning er et sentralt hensyn i norsk barnevernsrett. Barns rett til å bli hørt i spørsmål som berører dem følger blant annet av Grunnloven § 104. Barneverntjenestens plikt til å sørge for barns medvirkning følger av barnekonvensjonen artikkel 12 nr. 1 og barnevernloven §§ 1-6 og 6-3. Barns rett til medvirkning og innflytelse i barnevernssaker er utdypet i Forskrift om medvirkning og tillitsperson. Barnevernloven § 7-9 og forskrift om barnets talsperson omhandler barns rett til medvirkning i saker som behandles av fylkesnemnda.

Barnevernloven § 1-6 gir alle barn som er i stand til å danne seg egne synspunkter rett til å medvirke i alle forhold som vedrører barnet. Barnet gis en selvstendig og ubetinget rett til medvirkning etter barnevernloven, men har ikke en plikt til å medvirke.

Barnets medvirkning skal få frem barnets perspektiv og bidra til at avgjørelser som fattes er til barnets beste. Barnets rett til medvirkning betyr ikke at barnet får vetorett eller rett til å bestemme. Barnets skal lyttes til, og barnets synspunkter skal vektlegges i samsvar med barnets alder og modenhet.

Retten til medvirkning og innflytelse gjelder i hele beslutningsprosessen og for alle forhold som vedrører barnet, ikke bare når det tas rettslige eller administrative avgjørelser. Barnet vil eksempelvis ha rett til å medvirke ved valg av fosterhjem eller institusjon, ved vurdering av samvær, utarbeidelse av tiltaksplaner og ved bruk av tvang på institusjon. Plikten omfatter alle instanser som har oppgaver etter barnevernloven (Prop. 169 L (2016-2017) s. 141-142).

Barneverntjenesten skal sikre at barnets mulighet til å medvirke skjer i trygge rammer. Barnet skal få tilstrekkelig og tilpasset informasjon ut fra alder og modenhet og barneverntjenesten skal tilrettelegge for at barnet kan få uttrykke seg fritt, enten verbalt eller ved ikke-verbal kommunikasjon. Eksempelvis kan barnet ha behov for tolk eller tilgang på fysiske hjelpemidler for å utøve sin rett (Prop. 169 L (2016-2017) s. 141-142).

Samarbeid

Barneverntjenesten skal etter bvl. § 3-2. medvirke til at barns interesser ivaretas også av andre offentlige organer. Barneverntjenesten skal videre samarbeide med andre sektorer og forvaltningsnivåer når dette kan bidra til å løse oppgaver som den er pålagt etter denne loven. Som ledd i disse oppgavene skal barneverntjenesten gi uttalelser og råd, og delta i den kommunale og fylkeskommunale planleggingsvirksomhet og i de samarbeidsorganer som blir opprettet.

Barneverntjenesten skal etter bvl. § 3-2a utarbeide en individuell plan for barn med behov for langvarige og koordinerte tiltak eller tjenester dersom det anses nødvendig for å skape et helhetlig tilbud for barnet, og det foreligger samtykke. Barneverntjenesten skal samarbeide om planen med andre instanser barnet mottar tiltak fra.

Departementet kan gi nærmere bestemmelser i forskrift om hvilke grupper av barn plikten omfatter, og om planens innhold.

Barneverntjenesten bør etter bvl. § 3-3 også samarbeide med frivillige organisasjoner som arbeider med barn og unge.

²³ Gjennomgang av regelverk knyttet til barns medvirkning bygger på [Bufdirs saksbehandlingsrunskriv til barnevernloven](#).

Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven)

I Bvl. § 6-1. Anvendelse av forvaltningsloven heter det at «Forvaltningsloven gjelder med de særregler som er fastsatt i denne loven.» Avgjørelser som gjelder ytelser og tjenester etter denne loven skal regnes som enkeltvedtak.

I forvaltningsloven stilles det blant annet krav til at barneverntjenesten skal begrunne vedtak, jf. forvaltningsloven § 24 første ledd. Forvaltningsloven § 25 første ledd gir regler om hva begrunnelsen skal inneholde. Barneverntjenesten skal formulere seg slik at partene forstår hvilke vurderinger og hensyn som ligger til grunn for vedtaket. Etter forvaltningslovens § 25 tredje ledd bør de viktigste momenter i skjønnsutøvelsen nevnes. De forhold som har gjort det nødvendig å treffe vedtaket må nevnes konkret. Begrunnelsen skal vise til de faktiske forhold som vedtaket bygger på. Vedtaket må på en ryddig måte skille beskrivelser av faktum fra vurderingene til barneverntjenesten. Fremstillingen av faktum må vise at lovens vilkår for å treffe vedtak foreligger, og hvilke forhold som ligger til grunn for de skjønsmessige vurderingene. Dersom barnet er part, skal det ved utformingen av vedtaket tas hensyn til barnets alder og mulighet til å forstå vedtaket. Forvaltningsloven § 25 første ledd stiller krav om henvisninger til de rettsregler vedtaket bygger på. Innholdet i reglene skal gjengis i den grad det er nødvendig for at parten skal forstå vedtaket.

I henhold til forvaltningsloven § 27 skal skriftlig underretning om vedtak gis til sakens parter. Etter forvaltningsloven § 27 tredje ledd skal underretning om vedtak også inneholde opplysninger om klageadgang, klagefrist, klageinstans og om fremgangsmåten ved klage, samt om retten etter forvaltningsloven § 18 til å se sakens dokumenter.

FNs konvensjon om barnets rettigheter

Barn i Norge har et sterkt rettighetsvern. Barnekonvensjonen (BK) er innlemmet i norsk lovgivning gjennom menneskerettsloven fra 2003, og skal ved motstrid gå foran andre bestemmelser i norsk lovgivning.²⁴ Dette gir barn et juridisk vern mot vold, omsorgssvikt og praksiser som har alvorlige følger for barnets helse.²⁵ I tillegg slås det fast at alle barn har rett til en tilstrekkelig levestandard, til utdanning, og like muligheter til fritid, deltagelse og personlig utvikling.²⁶ Barnekonvensjonens forpliktelser beskyttes også av bestemmelser i Barneloven, Barnevernloven og Straffeloven.

Barnets beste

I barnevernlovens § 4-1 om barnets beste står det at det skal legges avgjørende vekt på hensynet til «barnets beste». Videre står det at det herunder skal legges vekt på å gi barnet stabil og god voksenkontakt og kontinuitet i omsorgen. I saksbehandlingsrunskriv om barnevernloven²⁷ omtales barnets beste på følgende måte:

Hensynet til barnets beste er så sentralt og viktig for barneverntjenestens arbeid at det bør omtales som et grunnleggende prinsipp i norsk barnevernrett. FNs barnekomité har presisert at «barnets beste», eller «the best interest of the child», både er et overordnet prinsipp, en prosedyreregulering og en selvstendig rett for barnet. Barneverntjenesten skal alltid vurdere om handlinger og avgjørelser vil være til barnets beste. Dette fremgår blant annet av Grunnloven § 104, artikkel 3 i FNs konvensjon om barnets rettigheter (barnekonvensjonen) og av barnevernloven § 4-1). Barnets beste har en bred rettslig forankring og skal være et grunnleggende hensyn ved alle barneverntjenestens vurderinger, også når dette er i strid med foreldres interesser. Forskning og systematisert erfaringskunnskap er sentralt for barneverntjenestens faglige vurderinger og den skjønsmessige vurderingen av hva som er barnets beste.

FNs barnekomité har utgitt en generell kommentar om innholdet i prinsippet om barnets beste etter barnekonvensjonen artikkel 3.3 (FNs barnekomité's Generell kommentar nr. 14 (2013). Barnekomiteen viser til at for å finne frem til hvilken avgjørelse som er til barnets beste, må det

²⁴ Menneskerettsloven, § 3.

²⁵ Barnekonvensjonen, artiklene 19, 24, 34 og 37.

²⁶ Barnekonvensjonen, artiklene 27, 28, og 31.

²⁷ [Bufdir, saksbehandlingsrunskriv til barnevernloven.](#)

foretas en konkret og helhetlig vurdering av alle relevante forhold i saken. Komiteen har listet opp flere momenter som kan inngå i en barnets beste-vurdering. Komiteen understreker at momentlisten ikke er uttømmende eller hierarkisk. Følgende momenter er trukket frem:

- barnets synspunkter
- barnets identitet
- barnets behov for å bevare familiemiljøet og opprettholde relasjoner
- barnets behov for omsorg, beskyttelse og trygghet
- om barnet er i en sårbar situasjon
- barns rett til helse og skolegang

Noen momenter kan stå mot hverandre i en konkret sak, for eksempel barns behov for beskyttelse mot vold som utøves av nære omsorgspersoner og barnets behov for å bevare familiemiljøet og relasjoner. Det må foretas en konkret helhetsvurdering av mulige positive og negative konsekvenser for barnet, for å finne frem til hva som er til det beste for barnet i den enkelte sak.

Forskrift om fosterhjem²⁸

Følgende paragrafer fra forskrift for fosterhjem har vært spesielt relevante for revisjonens delproblemstillinger knyttet til barnevernets oppfølging av barn i fosterhjem:

§ 7. Barneverntjenestens oppfølging og kontroll av barnets situasjon i fosterhjemmet

Barneverntjenesten i omsorgskommunen skal følge opp og føre kontroll med hvert enkelt barns situasjon i fosterhjemmet. Det skal blant annet sees hen til barnets tiltaksplan, jf. barnevernloven § 4-5 eller plan for barnets omsorgssituasjon, jf. barnevernloven § 4-15.

Barneverntjenesten skal gi fosterforeldrene nødvendig råd og veiledning i forbindelse med plasseringen av det enkelte barn så lenge plasseringen varer.

Barneverntjenesten skal besøke fosterhjemmet så ofte som nødvendig for å kunne oppfylle ansvaret etter første og annet ledd, men minimum 4 ganger i året. Dersom barneverntjenesten vurderer forholdene i fosterhjemmet som gode kan barneverntjenesten vedta at antall besøk skal reduseres til minimum 2 ganger i året for barn som har vært plassert i fosterhjem i mer enn 2 år.

§ 8. Fosterhjems kommunens plikt til å føre tilsyn med barn i fosterhjem

Fosterhjems kommunen skal føre tilsyn med hvert enkelt barn i fosterhjem fra plasseringstidspunktet frem til barnet fyller 18 år. Det skal gå klart frem av fosterhjems kommunens delegasjonsreglement hvilken instans i kommunen som skal føre tilsynet.

Fosterhjems kommunen skal føre tilsyn med at barnet får forsvarlig omsorg i fosterhjemmet og at de forutsetninger som ble lagt til grunn for plasseringen blir fulgt opp. Dette omfatter også tilsyn med at barnets etniske, religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn ivaretas på hensiktsmessig måte, herunder samiske barns rett til å ivareta språk og kultur.

Fosterhjems kommunen og omsorgskommunen kan inngå avtale om at omsorgskommunen skal ha ansvaret for at det blir ført tilsyn. Avtalen skal være skriftlig. Blir det inngått slik avtale plikter omsorgskommunen å melde fra til barneverntjenesten i fosterhjems kommunen om eventuelle misforhold i fosterhjemmet.

Fosterhjems kommunen skal gi tilsynsoppgaver til personer som er egnet til å utføre oppgaven. Fosterhjems kommunen skal legge vekt på å gi tilsynsoppgaver til personer som kan utføre oppgaven over tid. Fosterhjems kommunen skal sikre at den som fører tilsyn har en tilstrekkelig uavhengig funksjon overfor barneverntjenesten og fosterforeldrene. Fosterhjems kommunen skal tilstrebe at tilsynspersonen har samme kulturelle eller språklige tilhørighet som barnet eller besitter kompetanse i minoritetsbarns eget språk eller kultur.

²⁸ [Lovdata. Forskrift om fosterhjem](#)

Fosterhjems kommunen skal gi tilsynspersonene nødvendig opplæring og veiledning. Opplæringen skal blant annet omfatte rammene for barneverntjenestens ansvar for barnet, tilsynsfunksjonen, samtaler med barn, kunnskap om omsorgssvikt, rapportskrivning og barnets rettigheter.

Fosterhjems kommunen skal ved barneverntjenestens godkjenning av fosterhjemmet orientere både barnet og fosterforeldrene om kommunens ansvar for tilsynet og hvem som skal føre tilsyn med barnet. Barnet skal informeres om at det når som helst kan ta opp eventuelle problemer i fosterhjemmet eller i forholdet til barneverntjenesten.

§ 9. Utføring av tilsyn og rapportering

Fosterhjems kommunen skal føre tilsyn med barnet så ofte som nødvendig for å kunne oppfylle formålet etter § 8 annet ledd, men minimum 4 ganger i året. Dersom fosterhjems kommunen vurderer forholdene i fosterhjemmet som gode, og barnet samtykker, kan fosterhjems kommunen vedta at tilsynet skal reduseres til minimum 2 ganger i året for barn som er fylt 15 år og som har vært plassert i fosterhjemmet i mer enn 2 år. Barneverntjenesten i omsorgskommunen skal samtykke før slikt vedtak fattes.

Den som fører tilsyn skal få adgang til fosterhjemmet så ofte som nødvendig, jf. første ledd første punktum.

Fosterhjems kommunen skal føre tilsyn med barnets situasjon i fosterhjemmet, jf. § 8 annet ledd. Den som fører tilsyn skal ta kontakt med det enkelte barn. Barn som er i stand til å danne seg egne synspunkter skal gis anledning til å gi uttrykk for sitt syn på forholdene i fosterhjemmet. Den som fører tilsyn skal legge til rette for samtale med barnet uten at fosterforeldrene er tilstede.

Den som fører tilsyn skal utarbeide rapport etter hvert tilsyn. Rapporten skal gi en vurdering av barnets situasjon i fosterhjemmet, jf. § 8 annet ledd. Det skal gå frem hvilke forhold vurderingene av barnets situasjon bygger på. Det skal videre gå frem om det har vært samtaler med barnet, hvordan barnet er gitt mulighet til å uttrykke sine synspunkter, hva barnet har formidlet og om det bør innhentes ytterligere informasjon fra miljøer som barnet er i. Rapporten skal umiddelbart sendes fosterhjems kommunen.

Fosterhjems kommunen skal kontrollere at rapporten fra tilsynet gir tilstrekkelig informasjon til at formålet med tilsynet må anses ivaretatt. Hvis rapporten har mangler, skal den som fører tilsyn skrive tilleggsrapport, og om nødvendig foreta supplerende vurderinger. Endelig rapport som er godkjent av fosterhjems kommunen skal umiddelbart videresendes til barneverntjenesten i omsorgskommunen, og i kopi til barneverntjenesten i fosterhjems kommunen. Når rapporten viser alvorlige mangler i barnets omsorgssituasjon skal fosterhjems kommunen sende kopi av rapporten til fylkesmannen.

Barneverntjenesten i omsorgskommunen skal følge opp rapporten og umiddelbart sørge for å følge opp forhold som gir grunn til bekymring. Fosterhjems kommunen skal ved etterfølgende tilsyn kontrollere at forholdene er fulgt opp.

Rundskriv Q-1/2014 Merknader til forskrift om fosterhjem §§ 8 og 9 – Tilsyn med barn i fosterhjem²⁹

Rundskrivet gir merknader til §§ 8-9 i forskrift til fosterhjem om å føre tilsyn, hvor det bl.a. fremgår:

«Forskriften § 8 første ledd bygger på endringene i barnevernloven § 4-22 der plikten til å føre tilsyn med barn i fosterhjem er lagt til kommunen. Kommunens plikt til å føre tilsyn med hvert enkelt barn i fosterhjem gjelder fra plasseringstidspunktet og frem til barnet fyller 18 år. Tilsynsplikten gjelder alle barn i fosterhjem, uavhengig av plasseringsgrunnlag. Plikten til å føre tilsyn betyr at kommunen har ansvaret for at tilsyn med hvert enkelt barn blir utført forsvarlig. Barn plassert i fosterhjem er i en sårbar situasjon og kan mangle mulighet til selv å gi uttrykk for synspunkter på egen livssituasjon. Fosterbarn vil heller ikke alltid ha nære pårørende som kan målbære og fremme deres interesser på tilstrekkelig måte. I tillegg innebærer plassering i fosterhjem at barnet plasseres i et privat hjem med de begrensninger dette har for åpenhet og mulighet for innsyn i hvordan barnet har det i dagliglivet. Et

²⁹ [Rundskriv Q-1/2014 Merknader til forskrift om fosterhjem §§ 8 og 9 – Tilsyn med barn i fosterhjem](#)

vesentlig formål med tilsynet er å avdekke tilfeller der barn ikke får forsvarlig omsorg. Tilsynets mandat utdypes i forskriften § 8 annet ledd [...]

Forskriften gir kommunen et helhetlig ansvar for planlegging, gjennomføring og oppfølging av tilsynet i samsvar med nærmere regler i forskriften §§ 8 og 9. Kommunen har ansvaret for at tilsynet blir utført forsvarlig, i henhold til gjeldende regelverk og i lys av relevant faglig materiale som til enhver tid foreligger, for eksempel faglige anbefalinger fra myndighetene dersom slike er utarbeidet. Kravet til forsvarlige tjenester og tiltak er presisert i barnevernloven § 1-4 og gjelder også utøvelsen av kommunens tilsynsansvar for barn i fosterhjem. [...]

Kommunen skal føre internkontroll for å sikre at kommunen utfører oppgavene sine i samsvar med krav fastsatt i lov eller i medhold av lov, se barnevernloven § 2-1 annet ledd. Denne plikten vil også gjelde ansvaret for å føre tilsyn med barn i fosterhjem, og inkluderer eksterne i den grad slike benyttes for å utføre tilsynsoppgaven. Et godt system for internkontroll er et viktig virkemiddel for å sikre forsvarlig gjennomføring av dette ansvaret. [...]

[A]nsvaret for nødvendig opplæring og veiledning lagt til kommunen. Ansvaret er presisert i forskriften § 8 femte ledd første punktum. Kommunens plikt til nødvendig opplæring og veiledning er en viktig del av målet om økt profesjonalisering. Fosterhjemskommunen er ansvarlig for at den som utfører tilsynet fører et godt og forsvarlig tilsyn med det enkelte barn. Opplæringen og veiledning skal sikre at den som fører tilsynet har tilstrekkelige forutsetninger til å utføre denne oppgaven.

Kommunen har et faglig ansvar for de som utfører tilsyn, og skal sikre at tilsynspersonene får nødvendig opplæring og veiledning både før og under tilsynsarbeidet. Tilsynspersonens oppgave stiller krav til systemforståelse og rolleforståelse kombinert med kunnskap om barn. Nødvendig opplæring må gi generell kunnskap og kompetanse, blant annet om barns rettigheter, å samtale med barn i en krevende og utsatt livssituasjon, kunnskap om omsorgssvikt, barneverntjenestens ansvar for den enkelte plassering, kommunens tilsynsansvar og tilsynsfunksjonen som sådan, det vil si de generelle rammene for tilsynsarbeidet og for fosterhjemsplasseringen. Den som fører tilsyn, må gis tilstrekkelig opplæring til å kunne forstå og samhandle med barn på en god og hensiktsmessig måte. Tilsynspersonen må videre få nødvendig opplæring i å skrive tilfredsstillende rapporter etter tilsynsbesøkene.

Rutinehåndbok for kommunenes arbeid med fosterhjem – Barne- og likestillingsdepartementet

Rutineboken skal være et hjelpemiddel for kommunene i arbeidet med fosterhjem. Videre hviler rutinehåndboken på følgende prinsipper for arbeidet:

- Barns rettigheter og barneperspektiv i arbeidet. Barnas behov skal være styrende for alt fosterhjemsarbeid, og barnas rettigheter skal være synlig i rutinene for arbeidet.
- Arbeidet skal preges av bestrebelser på å etablere gode samarbeidsformer, gjennom dialog og åpenhet mellom brukere, samarbeidsparter og barneverntjeneste.
- Brukermedvirkning og myndiggjørende praksis skal tilstrebes gjennom metodevalg og det praktiske barnevernarbeidet.
- Rutinene skal bidra til å bevisstgjøre verdivurderinger og etiske dilemmaer.

Rutiner og prosedyrer skal sikre god systematikk i arbeid med fosterhjemmene.³⁰

³⁰ [Rutinehåndbok for kommunenes arbeid med fosterhjem – Barne- og likestillingsdepartementet](#)

Rundskriv Q-16/2013 Forebyggende innsats for barn og unge

Rundskrivet beskriver at forebygging rettet mot barn og unge først og fremst handler om å legge til rette for et godt oppvekstmiljø for alle. Dette handler både om informasjons- og holdningsarbeid, samt konkret arbeid for å skape gode og trygge lokalsamfunn.

Rundskrivet viser til nyere forskning og metoder som skiller mellom tre nivå av forebyggende arbeid; universell, selektiv og indisert. Universell forebygging er innsats rettet mot hele befolkningsgrupper uten at man identifiserer individ eller grupper med forhøyet risiko. Selektiv forebygging er tiltak rettet mot grupper med kjent og/eller forhøyet risiko. Slike tiltak skal motvirke negativ utvikling hos barn og unge og/eller deres foreldre. Indisert forebygging er tiltak rettet mot individ med høy risiko eller klare tegn på problemer.

Rundskrivet beskriver noen forutsetninger for godt forebyggende arbeid:

- ✓ Barn og ungdoms medvirkning
- ✓ Helhetlige planer og tydelig ledelse
- ✓ Samarbeid på tvers
- ✓ Lokal mobilisering og frivillig innsats
- ✓ Kompetanse

Rundskrivet beskriver videre ulike tjenesters ansvar for forebyggende innsats:

"*Barnehagene* skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller ifølge barnehageloven. Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnets behov for omsorg og lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.

Skolene skal sørge for at elever og lærlinger utvikler kunnskap, kompetanse og holdninger for å kunne mestre livet og delta i arbeid og fellesskap i samfunnet ifølge opplæringsloven. Elevene skal ha et godt fysisk og psykososialt miljø som fremmer helse, trivsel og læring. Opplæringen skal tilpasses den enkeltes evner og forutsetninger.

Den pedagogisk-psykologiske tjenesten (PPT) skal hjelpe skolen med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling slik at opplæringen kan legges bedre til rette for elever med særskilte behov. PPT skal utarbeide sakkyndige vurderinger der loven krever det.

Den fylkeskommunale oppfølgingstjenesten har et ansvar for å følge opp og gi tilbud til ungdom som har rett til opplæring, men som ikke er i opplæring eller arbeid. Dette er ifølge opplæringsloven.

Arbeids- og velferdsforvaltningen skal bidra til at utsatte barn og unge og deres familier får et helhetlig og samordnet tjenestetilbud. Lov om sosiale tjenester gir NAV-kontoret i kommunen et ansvar for å gjøre seg kjent med innbyggernes levekår, ha oppmerksomhet ved trekk ved utviklingen som kan skape eller opprettholde sosiale problemer, og sette inn tiltak som forebygger sosiale problemer i befolkningen. Tidlig innsats er vesentlig ved forebygging av sosiale problemer. Dette gjelder særlig overfor barn og unge som vokser opp i sosialt og økonomisk vanskeligstilte familier.

Kommunens helse- og omsorgstjenester skal fremme helse og søke å forebygge sykdom, skade og sosiale problemer. Dette skal blant annet skje ved opplysning, råd og veiledning. Helse- og omsorgstjenestene skal bidra i kommunens folkehelsearbeid, og de skal arbeide for at det blir satt i verk velferds- og aktivitetstiltak for barn og unge.

Etter helse- og omsorgstjenesteloven skal kommunen blant annet tilby følgende:

1. helsefremmende og forebyggende tjenester, herunder:
 - a. helsetjeneste i skoler og
 - b. helsestasjonstjeneste
2. svangerskaps- og barselomsorgstjenester

Den kommunale barneverntjenesten har et ansvar for å avdekke omsorgssvikt, atferdsproblemer, sosiale og emosjonelle problemer så tidlig som mulig. Tiltak skal settes inn for å unngå varige

problemer. Barnevernloven gir altså kommunen et ansvar. Alle offentlige ansatte skal av eget tiltak, uten hinder av taushetsplikt, gi opplysninger til kommunens barneverntjeneste når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt. Opplysningsplikten inntreffer også når et barn har vist alvorlige atferdsvansker. Opplysningsplikten er pålagt den enkelte som utfører arbeid eller tjeneste for det offentlige. Opplysningsplikten gjelder for alle instanser og tjenester samt organisasjoner og private som utfører oppgaver for stat kommune eller fylkeskommune. Særlig aktuelle instanser og tjenester er helsestasjoner, legekontor, sykehus, barnehager, skoler, politiet og sosialkontor.

Statlig barnevern (Bufetat) består av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) og fem regionale barnevernmyndigheter. Bufetat skal bistå barneverntjenesten i kommunene med plassering av barn utenfor hjemmet, og bistå kommunene med å rekruttere og formidle fosterhjem. Bufetat har ansvar for å:

- Lære opp og veilede fosterhjemmene
- Etablere, drifte og godkjenne barneverninstitusjoner

Det statlige familievernet har et ansvar for tilbud om behandling og rådgivning der det foreligger vansker, konflikter eller kriser i familien ifølge lov om familievernkontor.

Den *fylkeskommunale tannhelsetjenesten* skal fremme tannhelsen i befolkningen og ved sin tannhelsetjeneste sørge for nødvendig forebygging og behandling. Den skal gi regelmessig og oppfølgende tilbud til blant annet barn og ungdom.

Etter *spesialisthelsetjenesteloven* skal det regionale helseforetaket sørge for at helseinstitusjoner som de eier, eller som mottar tilskudd fra de regionale helseforetakene til sin virksomhet, bidrar til å fremme folkehelsen og forebygge sykdom og skade.

Politiet skal drive forebyggende, håndhevende og hjelpende virksomhet som et ledd i samfunnets samlede innsats for å fremme og befeste borgernes rettsikkerhet, trygghet og alminnelig velferd for øvrig. Dette er ifølge politiloven. Politiets hovedoppgave er å forebygge og motvirke straffbare handlinger. Politiet skal også organisere og drive forebyggende virksomhet for å påvirke og hvis mulig endre forhold som utløser ulovlige handlinger eller tilstander. Politiet er forpliktet til å ta initiativ til opprettelse av politiråd med den enkelte kommune for å bidra til kriminalitetsforebygging og trygghet i lokalsamfunnet.»

Til barnets beste – samarbeid mellom barnehagen og barneverntjenesten – veileder Barne- og likestillingsdepartementet og Kunnskapsdepartementet

I veilederens kapittel 5³¹ om samarbeidsformer og tiltak vises det til følgende anbefalte samarbeidsformer mellom barnevern og barnehage:

«Kompetanseteam – tverrfaglige team

Mange kommuner har kommunale kompetanseteam eller tverrfaglige team hvor formålet er å samarbeide generelt om en bestemt problematikk knyttet til barns omsorgssituasjon. Teamene tar imot henvendelser fra barnehager, skoler, foreldre og andre som har behov for å drøfte sin bekymring for et barn. I teamene deltar fagpersoner fra for eksempel barneverntjenesten, PPT, helsestasjon og lege. Alle deltakere i teamet er omfattet av enten forvaltningslovens regler om taushetsplikt eller av andre særlovers regler om tilsvarende, for eksempel barnevernloven [...]

Fast kontaktperson hos barneverntjenesten

For mange barnehager vil det være praktisk å kunne henvende seg til en fast kontaktperson hos barneverntjenesten. Dette gjelder enten det dreier seg om generelle spørsmål eller en konkret sak. For eksempel kan det være lettere å drøfte en sak anonymt dersom barnehagen har en fast kontaktperson å forholde seg til. I store kommuner kan det være hensiktsmessig at flere i

³¹ [Til barnets beste – samarbeid mellom barnehagen og barneverntjenesten – veileder Barne- og likestillingsdepartementet og Kunnskapsdepartementet](#)

barneverntjenesten har denne oppgaven, men at hver av disse kontaktpersonene har et geografisk eller på annen måte begrenset ansvar. Oppgavene til denne kontaktpersonen kan være å informere om barneverntjenestens arbeid til ansatte i barnehagen eller til foreldre på foreldremøter. Kontaktpersonen kan også bistå med råd og veiledning til personalet i barnehagen når de er bekymret for et barn, og være en drøftingspartner for barnehagestyrer i anonyme drøftinger. Når barnehagen er bekymret for et barn, kan den faste kontaktpersonen for eksempel innkalle barnehagestyrere til fellessamtaler om hvordan observasjoner og dokumentasjon skal foregå [...]

Faste samarbeidsmøter

Det kan være lurt å ha faste møter mellom barneverntjenesten og barnehagen for å samarbeide om forebyggende tiltak. Kunnskap om og respekt for hverandres oppgaver og ståsted må være utgangspunkt for samarbeidet. Møtene kan være halvårlige eller årlige fellesmøter mellom barneverntjenesten og styrere i alle barnehager i kommunen. Gjennom jevnlig møter oppnås bedre kjennskap til hverandres oppgaver og ansvarsområde. Det er også en anledning til å utveksle generell kunnskap om hverandres tjenester og drøfte utvalgte tema... På denne måten får barnehagen kunnskap om arbeidsmetoder og saksgang i barneverntjenesten, og barneverntjenesten får større innblikk i hvordan barnehagen arbeider med barn og foreldre [...]

Barneverntjenesten informerer på foreldremøter

Mange barnehager inviterer eksterne samarbeidspartnere til foreldremøter som orienterer om sitt arbeid. Her kan barneverntjenesten være en bidragsyter sammen med for eksempel PPT og helsestasjonen. Det anbefales at barneverntjenesten deltar og informerer på foreldremøter minimum en gang pr. år. Når barneverntjenesten informerer om sitt arbeid, er dette et bidrag til å erstatte myter med kunnskap. En slik virksomhet kan bidra til å senke terskelen for at foreldre selv tar kontakt med barneverntjenesten når de trenger hjelp.»

Kompetansestrategi mer kunnskap – bedre barnevern Barne- og likestillingsdepartementet³²

I regjeringens kompetansestrategi for det kommunale barnevernet vises det til at barnevernloven i dag ikke inneholder spesifikke bestemmelser som stiller krav til kompetanse i det kommunale barnevernet. Dette skiller barnevernet fra for eksempel barnehage-, skole- og helsesektoren, uten at kompetansebehovet i barnevernet skulle tilsi en slik forskjell. God kjennskap til barna og familiene trekkes i kompetansestrategien frem som avgjørende for at barnevernet skal kunne fatte beslutninger som ivaretar barnas beste.

Målgruppen for kompetansestrategien er primært medarbeidere og ledere i de kommunale barnevernstjenestene. Andre tjenester som barnevernet samarbeider med bør tas med i lokalt utviklingsarbeid.

Strategiens mål er:

«Tidligere og bedre hjelp til barn i barnevernet

I løpet av strategiperioden skal alle kommuner få mulighet til å prioritere og delta i kompetansehevede tiltak. Kompetanseheving skal bidra til økt kvalitet i kommunenes tilbud til barn og familier ved at:

- utrednings- og tiltaksarbeidet i større grad enn i dag bygger på forskning og systematisert kunnskap om barns behov og hvilken hjelp som virker
- barnevernet samarbeider med andre tjenester og etablerer familiestøttende tilbud som kan forebygge at barn må flytte på institusjon eller i fosterhjem
- hjelpen blir bedre tilpasset det enkelte barn, og barns medvirkning tillegges større vekt i både utredninger og i tiltaksarbeid.

³² [Kompetansestrategi mer kunnskap – bedre barnevern Barne- og likestillingsdepartementet](#)

God kvalitet over hele landet

Barnevernstjenester i både små og store kommuner må ha tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å håndtere krevende saker og tilby gode og tilpassede tiltak. Tiltakene i kompetansestrategien skal føre til:

- en felles faglig plattform for barnevernet
- mer enhetlig praksis i kommunene
- et bedre samarbeid mellom kommuner, for å få sterkere fagmiljøer og redusere sårbarheten i små barnevernstjenester»

Kartlegging av kompetansebehov i det kommunale barnevernet gjennomført av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet³³

I Bufdirs kartlegging av kompetansebehov innenfor barneverntjenesten, som er et ledd i kompetansestrategien, trekkes det frem det finnes en bestemt nøkkelkompetanse som barnevernet bør ha for å utføre oppgavene på en god måte, herunder kompetanse knyttet til:

- barn og barns utvikling
- vurdering av foreldrenes omsorgskompetanse og kapasitet
- samarbeid med barn og familier
- ivaretagelse av barn og familier, medvirkning og rettssikkerhet
- ivaretagelse av et helhetlig utgangspunkt i barnet og familiens behov (i dette nevnes selvrefleksjon, empati og omsorg som sentralt)
- kompetanse til å gjennomføre spesialiserte tiltak (noe som kan ekstra opplæring i kartleggingsverktøy og tiltaksmetodikk)
- solid forvaltningskompetanse, herunder kompetanse om jus og lovverk, vurderings- og beslutningskompetanse og rolleforståelse

Kartleggingen viser videre til det som oppleves som *generelle mangler* i barneverntjenesten i Norge – som i mer eller mindre, ev. ingen grad, gjør seg gjeldende i en bestemt kommunal barneverntjeneste. Ifølge direktoratets kartlegging er de vanligste manglene i barneverntjenesten:

- Kompetanse i å sikre medvirkning
- Samarbeid og samtaler med barn
- Kompetanse i å arbeide systematisk
- Benytte anerkjente metoder i arbeidet og gjennomføre analyser
- Kompetanse til å identifisere barn som lever med omsorgssvikt
- Kompetanse i arbeid med barn og familier med mindre frekvente utfordringer eller minoritetsbakgrunn
- Kompetanse innenfor forvaltning, juss og dokumentasjon
- Ledelseskompetanse i barneverntjenesten.

NOU 2017: 12: Svikt og svik – Gjennomgang av saker hvor barn har vært utsatt for vold, seksuelle overgrep og omsorgssvikt

Barnevoldsutvalget påpekte i NOU 2017:12 *Svikt og svik* flere «systemsvikt» i saker hvor barn blir utsatt for vold, overgrep eller omsorgssvikt. Bakgrunnen for utvalget var at Norge har erfart flere alvorlige saker der barn har vært utsatt for grov vold, seksuelle overgrep og omsorgssvikt. Barnevoldsutvalget ble nedsatt med oppgave å vurdere et utvalg av disse sakene. Hensikten var å avdekke hvorvidt, i hvilken grad og på hvilken måte det har forekommet svikt i det offentlige

³³ [Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet \(2018\). Kartlegging av kompetansebehov i det kommunale barnevernet.](#)

tjenesteapparatets håndtering av sakene. Utvalget fikk også i oppgave å gi anbefalinger som kan bidra til at fremtidige tilfeller forebygges og forhindres.

Utvalget fant at svikt skjer på mange plan og innenfor mange felt. Manglende incentiver til samarbeid og samordning i styringssystemene løftes fram som en vesentlig faktor som bidrar til systemsvikt. En annen sentral årsak til svikt er manglende kunnskap og kompetanse i tjenestene. Videre fant utvalget at tjenestene ikke snakket med barna, eller at barna ikke ble snakket med på en trygg måte. Utvalgets arbeid avdekket også at det råder stor usikkerhet i tjenestene når det gjelder tolkningen og den praktiske anvendelsen av reglene om taushetsplikt, opplysningsplikt og avvergeplikt. Utvalget gav 58 anbefalinger som dekker bl.a. følgende områder:

- Kunnskap og kompetanse
- Samarbeid og samordning
- Barns medvirkning og samtale med barn
- Oppsøkende virksomhet
- Taushetsplikt, opplysningsplikt, opplysningsrett og avvergeplikt
- Prinsippet om barnets beste
- Tilsyn

Enkelte av sviktene utvalget påpekte gjaldt barnevernet (på ulike nivåer). Siden dette er en av de nyeste norske undersøkelsene som systematisk undersøker svikt i barnevoldssaker, har vi skuet til denne NOU'en og brukt den som del av vårt teoretiske rammeverk, i tillegg til revisjonskriteriene nevnt ovenfor.

Kontakt oss

Harald Sylta

Partner

T +47 40 63 96 66

E Harald.Sylta@kpmg.no

Tommy André Knutsen

Manager

T +47 980 78 648

E Tommy.Knutsen@kpmg.no

Magnus Heggen

Senior Associate

T +47 90 02 49 60

E Magnus.Heggen@kpmg.no

kpmg.no